

G4P4

Kansen voor West II

Publieksversie jaarverslag 2021

Operationeel Programma Kansen voor West II
Comité van Toezicht 20 mei 2022

Publicatie onder voorbehoud van akkoord EC

Bijlage 4.c.1

Publieksversie Jaarverslag 2021*

Operationeel Programma Kansen voor West II

Comité van Toezicht 20 mei 2022

(Foto: Project PowerParking - Parkeerplaatsen worden uitgerust met een dak van zonnepanelen. Met een smart grid wordt opgewekte energie daarheen geleid waar ze het meeste opbrengt. Het overschot aan energie kan in de verdere lokale behoefte voorzien. Het eerste werkende systeem is te zien in het centrum van Dronten en wordt nu breed opgeschaald).

Bevorderen van duurzame bottom-up regionale innovatie in West-Nederland

**Versie na akkoord CvT en ingediend bij EC op 31 mei 2022. Publicatie onder voorbehoud van akkoord EC.*

Lijst met afkortingen

A&F	Topsector Agro&Food
B&W	College van Burgemeester en Wethouders
CBS	Centraal Bureau voor Statistiek
CI	Topsector Creatieve industrie
CLLD	Community Led Local Development
DC	Deskundigencommissie
DG Regio	Directoraat-Generaal voor Regionaal Beleid van de Europese commissie
EC	Europese Commissie
EFRO	Europees Fonds Regionale Ontwikkeling
EZK	Ministerie van Economische Zaken en Klimaat
ESF	Europees Sociaal Fonds
FI	Financieringsinstrument
G-4	Steden Amsterdam, Rotterdam, Den Haag en Utrecht
GTI	Geïntegreerde Territoriale Investerings
HTSM	Topsector: High Tech Systemen en Materialen
ICT	Informatie- en communicatietechnologie
LSH	Topsector: Life sciences & Health
MA	Managementautoriteit
MKB	Midden- en Kleinbedrijf
N+3	Verplichte realisatie van een gepland budget binnen 3 jaar
OP	Operationeel Programma
P4	Provincies Noord-Holland, Zuid-Holland, Utrecht en Flevoland
PB	Programmabureau
R&D	Research & Development
SAG	Stedelijke Adviesgroep
SD	Specifieke doelstelling
SFC	ICT-systeem van de EC waar alle projectdocumentatie in staat
SZW	Ministerie van Sociale Zaken en Werkgelegenheid
TU	Topsector Tuinbouw & uitgangsmaterialen
TB	Technische Bijstand
NH	Noord-Holland
ZH	Zuid-Holland

Voorwoord

Na 2020 heeft ook 2021 binnen Kansen voor West grotendeels in het teken van COVID-19 crisis gestaan. Niet alleen in de gangbare werkprocedures, maar vooral ook in de verminderde persoonlijke contacten met de projecten, met potentiële aanvragers, de steunpunten, het Rijk en de EU, hadden de maatregelen hun impact. Het huidige economische klimaat is door de COVID-19 crisis nog steeds een onzekere, voor zowel de huidige als de toekomstige EFRO-projecten, maar inmiddels hebben we zo goed en kwaad als dat ging onze weg gevonden, niet alleen als Kansen voor West, maar ook als samenleving in z'n geheel. De impact van REACT-EU in 2021 is groot geweest, het draaien van een extra half programma vergt het nodige van een relatief kleine uitvoeringsorganisatie, maar gaf juist in deze tijd ook veel positieve energie. Deze crisis heeft ons creatief vermogen, behulpzaamheid en doorzettingsvermogen op de proef gesteld. Met de getoonde flexibiliteit kunnen we constateren dat de regionale ontwikkeling in 2021 verder vooruit is geholpen.

Kansen voor West II is in de laatste fase van de uitvoeringsperiode (t/m 31-12-2023) van het programma gekomen. Door de impuls van REACT EU is de verscheidenheid aan projecten fors toegenomen. Naast de initiële budgetten zijn ook de REACT EU-budgetten grotendeels uitgeput in 2021. In de eerst helft van 2022 zullen de restbudgetten worden weggezet en verder bieden ook de Financieringsinstrumenten en lopende voucherregelingen nog veel mogelijkheden voor de laatste twee programmajaren voor ons. In 2021 kan in ieder geval worden geconstateerd dat de verschillende voucherregelingen aan bekendheid hebben gewonnen, want er zijn veel vouchers verleend.

Binnen het huidige programma is de meeste interesse voor investeringen die zich richten op innovatie. Veel investeringen hebben een focus op de maakindustrie, life sciences & health, chemie en energie. Met name de groene chemie en digitalisering heeft een forse impuls gekregen door REACT EU. De nadruk ligt op experimentele- en productontwikkeling. Een aansprekend voorbeeld is het project Amdex Fieldlab. In dit project worden de handen ineengeslagen om een neutrale, generieke, onafhankelijke infrastructuur te ontwikkelen die soevereiniteit verzekert bij datadeel initiatieven: de Amsterdam Data Exchange (AMDEX).

De ontwikkeling van een koolstofarme economie is nadrukkelijk opgenomen in het programma (waaronder ook REACT-EU), waar de nadruk ligt op hernieuwbare energie en energie-efficiënte. In 2021 zijn er zes nieuwe projectvoorstellen aan het programma toegevoegd; H2 Pioniers Utrecht is daar een mooi voorbeeld van en betreft de realisatie van een waterstoftankstation op industrieterrein Lage Weide in Utrecht, waar door middel van een 0,45MW electrolyser lokaal groene waterstof voor voertuigen wordt geproduceerd (met duurzaam opgewekte energie) en opgeslagen.

Bij de arbeidsmarkt ligt de nadruk, mede door COVID-19, het maken van een betere combinatie van vraag en aanbod op de arbeidsmarkt, betere startkwalificaties én betere matching.

De GTI's die inzetten op de mismatch op de arbeidsmarkt en verbetering van het vestigingsklimaat hebben ook in 2021 een aantal nieuwe projecten toegevoegd. Techgrounds Rotterdam is daar een mooi voorbeeld van waar tech-ondernemerschap en digitale vaardigheden in achterstandswijken wordt ingebracht door inzet in een co-working space, incubatieprogramma, programmeerschool en cursussen digitale vaardigheden, om tekort aan (tech)talent op te lossen.

De toegevoegde REACT-EU middelen in het kader van de COVID-19-crisis voor Bevorderen van een groen, digitaal en weerbaar herstel van de economie hebben gezorgd voor een grote hoeveelheid aan aanvragen bij de opening van de REACT-EU openstellingen en daaruit volgend een enorme toename van projecten aan het programma (91). We kunnen hier van een groot succes spreken.

Naast een ruime inzet op groen en digitale projecten hebben de G4 binnen hun stedelijke programma's ingezet op mismatch arbeidsmarkt in de G4 en groen/duurzaam binnen de GTI-gebieden. We constateren dat er veel middelen zijn gegaan naar kleine ondernemingen om ze naar een hogere TRL te brengen.

Een paar voorbeelden (groen en digitaal) van REACT-projecten zijn: Sol Mobilia, waar Solarvation Energy BV een mobiel zonnepark ontwikkelt om deze vorm van duurzame energieopwekking en hun omgeving zodanig met elkaar te verbinden dat er sprake is van een verantwoorde en duurzame gebiedsinrichting. In het project WERK!WERKT maakt het MKB kennis met robotisering in het RoboHouse fieldlab. Stichting RoboValley, met haar zelfstandig RoboHouse fieldlab op de TU Delft campus, werkt al langere tijd aan robotisering van werkprocessen. Door de actuele ontwikkelingen ziet RoboHouse niet alleen de mogelijkheid maar ook de noodzaak tot het versnellen van deze digitale transitie met grotere toepassing van robotisering in werkprocessen.

In dit jaarverslag lichten we zoals gebruikelijk drie opvallende projecten toe. De eerste is COCOMine-2 (COntinu CO₂ MIneralisatie voor Negatieve Emissies), waarbij onderzoeken worden uitgevoerd om, met behulp van mineralisatie (m.b.v. Olivijn), op industriële en continue schaal te kijken of CO₂ opnieuw kan worden gebruikt. De tweede is *E-health Gebruikersgilde*. Dit project betreft een 'Proefkamer' waar ouderen/ zorgprofessionals en betrokkenen een palet aan eHealth-innovaties begeleid kunnen ervaren en eigen maken. Variërend van sensortechnologie voor heuprevalidatie tot een slim 'buurthorloge' en adaptieve breintraining. Het derde uitgelichte project is *New Creatives*, waarbij men in de creatieve industrie, talent en opleidingen wil samenbrengen, samen laten werken en samen laten leren om zo nieuwe vormen van samenwerken te vinden. Dit project moet een belangrijke impuls geven aan de creatieve industrie en creatieve makers uit de buitenwijken van de stad. Het zijn mooie voorbeelden van initiatieven in de regionale economie, die een innovatieve impuls geven en waarmee wij bijdragen aan de verdere ontwikkeling van de Randstad ten opzichte van de andere grootstedelijke Europese regio's.

In 2021 zijn 133 nieuwe projecten gestart. Hiermee komt het aantal actieve projecten tot 233 en zijn er daarnaast reeds 48 projecten afgerond. Er is nu 96% van de middelen uit het Europees Fonds voor Regionale Ontwikkeling (EFRO) vastgelegd inclusief de REACT-EU middelen. We kunnen concluderen dat het programma op schema ligt.

De projecten kenmerken zich door samenwerking van een breed scala aan bedrijven, instellingen en overheden. De diversiteit aan financieringsvormen is ook breed, subsidies, voucherregelingen en revolverende fondsen in de vorm van kredieten, leningen en participaties. De aansluiting op de lokale praktijk en de markt is daarmee goed geregeld, ook voor lokale ondernemers.

Binnen Kansen voor West zijn er nu zes voucher openstellingen, waarvan er drie in 2021 zijn gestart: Een voucherregeling voor *kringlooplandbouw innovaties* bij de Boerderij van de Toekomst in de Provincie Flevoland, *Do IoT* met vouchers voor bedrijven in Zuid-Holland die op 5G technologie gebaseerde innovaties ontwikkelen en *VP Delta+* wat een innovatieprogramma is voor klimaatadaptatie voor ondernemers die innovaties ontwikkelen gericht op de klimaatadaptatie in de gebouwde omgeving.

2022 wordt in meerdere opzichten een spannend jaar. Onzekere tijden ten aanzien van de oorlog in de

Oekraïne hebben een groot effect op de maatschappij en de economie en daarmee op onze programma's. De COVID-19 maatregelen zijn daarentegen afgebouwd en dat zal een positief effect hebben op de (uitvoering van de) projecten. De verwachting is dat na beantwoording van de vragen van de Europese Commissie voor de zomer er een definitief akkoord komt op ons derde Kansen voor West-programma. Op 1 juni 2022 gaan we hiermee van start. Daarnaast zal ook het Just Transition Fund (JTF) in 2022 nog van start gaan en de komende drie jaar voor extra investeringsimpuls voor Rijnmond en IJmond gaat zorgen.

Deze drie programma's zullen wederom een flinke inspanning vereisen van de gehele Kansen voor West-organisatie en haar partners, maar tegelijkertijd bieden deze middelen extra kansen voor de broodnodige impuls aan sectoren die voor de economische ontwikkeling moeten zorgen. We hebben er vertrouwen in dat met de komende programmaperiode van Kansen voor West er mooie EFRO-projecten zullen worden gerealiseerd.

Wethouder R.A. Vermeij

Namens de managementautoriteit, het college van B&W van de gemeente Rotterdam

Wat doet Kansen voor West II?

Kansen voor West is het samenwerkingsverband van de vier Randstadprovincies (Noord- en Zuid-Holland, Utrecht, Flevoland) en de vier grote steden Amsterdam, Den Haag, Rotterdam en Utrecht. In dit programma werken de sociale, economische en publieke partners samen om een extra impuls te geven aan de regionale economie van de Randstad. Europese middelen, zoals het Europees Fonds voor Regionale Ontwikkeling (EFRO), hebben hierbij een duidelijke toegevoegde waarde.

De EU streeft ernaar om met het *Cohesiebeleid* de welzijns- en welvaartsverschillen tussen de lidstaten en hun regio's te verkleinen. Het doel hiervan is het ontwikkelen van een zeer concurrerende, sociale en groene markteconomie met veel werkgelegenheid. Maatschappelijke uitdagingen en behoeften in onze samenleving staan niet op zichzelf. Energie en wonen bijvoorbeeld, hebben alles met elkaar te maken, net als voeding en gezondheid. Voor adequate oplossingen zullen bedrijven en kennisinstellingen over hun eigen grenzen heen moeten kijken. Deze *cross-over* manier van werken is bovendien hard nodig, omdat Nederland niet snel genoeg innoveert en innovaties onvoldoende te gelde maakt.

In Kansen voor West II ligt de nadruk op het stimuleren van bedrijven om te investeren in onderzoek en ontwikkeling **Innovatie**, het vergroten van de toepassing van hernieuwbare energiebronnen en aanjagen van investeringen in de **Koolstofarme economie (klimaat)**. En inzet in **Duurzame stedelijke ontwikkeling**, oftewel zorgen voor economische en sociale samenhang binnen de vier grote steden van de Randstad. In reactie op de Coronapandemie hebben de EU-regeringsleiders besloten tot het instellen van een herstelprogramma "EU Next Generation". Onderdeel hiervan is het programma REACT-EU, waarmee in 2021 de EU **een groen, digitaal en veerkrachtig herstel van de regionale economie** stimuleert. Hiertoe is met een extra bijdrage uit het Rijk in een aparte prioriteit ruim 90 mln aan middelen aan het programma Kansen voor West II toegevoegd.

Hieronder een korte uitwerking van deze focusgebieden.

Innovatie richt zich op het *stimuleren van de ontwikkeling van vermarktbare producten en diensten (valorisatie)*. Te bereiken door het MKB en kennisinstellingen beter te laten samenwerken en nieuwe kennis toe te passen. En door het *vergroten van het investeringsvermogen voor innovatie in het MKB (kapitaal)*, door een betere toeleiding naar financiering van innovatieve technologische ontwikkelingen of door proof-of-conceptfinanciering. Ruim 42% van het programmabudget (262 mln) is specifiek hiervoor bestemd en aan projecten toebedeeld.

Koolstofarme economie richt zich op het *verkleinen van het aandeel fossiele brandstoffen in het totale energieverbruik*. Te bereiken door het realiseren van een groter aandeel van hernieuwbare energiebronnen als aardwarmte, biomassa, en slimme uitrol van duurzame energieopwekking.

Maar ook door het *verlagen van het energieverbruik in de bebouwde omgeving*, door energiebesparing breed toe te passen en in de bestaande bouw energie op te wekken. Ongeveer 13% van het beschikbare programmageld is hiervoor bestemd en inmiddels belegd in projecten, waarvan een klein deel al is afgerond.

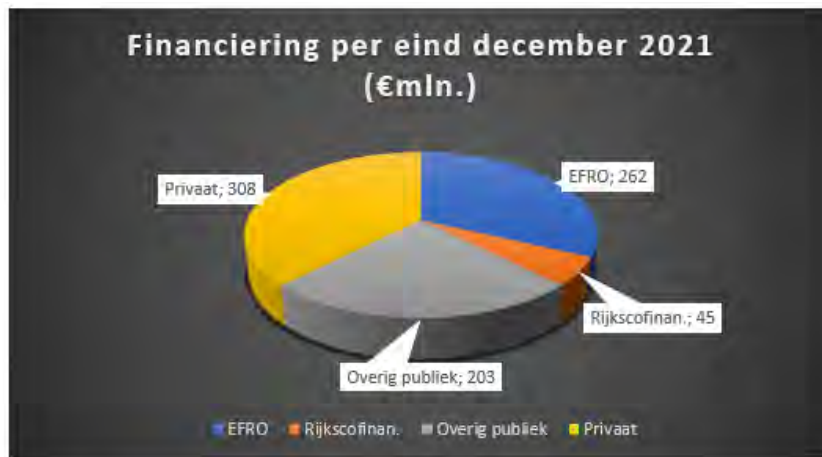
Duurzame stedelijke ontwikkeling wil de mismatch op de arbeidsmarkt verkleinen. Dit wordt bereikt door een flink aantal projecten om het (toekomstige) arbeidspotentieel beter op te leiden en daarmee aan te sluiten op de vraag vanuit de ondernemers, d.m.v. het bevorderen van samenwerkingsverbanden tussen bedrijven, intermediaire organisaties en scholen. Ook middelen uit het Europees Sociaal Fonds (€25 mln. ESF) worden en zijn hiervoor ingezet. Verder wordt geïnvesteerd in *hoogwaardige en toegankelijke werk/bedrijfslocaties* en is er een *ontwikkelingsstrategie* in Scheveningen uitgevoerd. Voor deze twee prioriteiten is bijna een gelijk budget beschikbaar als bij koolstofarme economie. Binnen de mismatchprioriteit is nog een restbudget voor 1 of 2 projecten beschikbaar. Voor investeringen in een groen, digitaal en veerkrachtig herstel van de regionale economie is met REACT-EU in 2021 een derde van het programmabudget beschikbaar gesteld. Binnen deze prioriteit wordt zowel ingezet op innovatie, klimaat en ook op duurzame stedelijke ontwikkeling.

Algemene voortgang in 2021

Het programma - dat nog tot en met 2023 loopt – is in 2021 aangevuld met 91 projecten in het kader van REACT-EU. Het totale programmabudget voor Kansen voor West II was met REACT-EU 262 mln euro groot en met Rijkscofinanciering 307 mln euro. Op 31 december 2021 was 96% van dit beschikbare EFRO-budget vastgelegd voor de projecten die een EFRO-bijdrage (hebben) ontvangen (zie bijlage 1). Het grootste deel is ingezet voor *Innovatie en Duurzaam herstel economie door investeringen in groen en digitaal*, maar ook de inzet voor de *Koolstofarme economie* en *Duurzame stedelijke ontwikkeling* is goed.

De partners van Kansen voor West (provincies en G-4 steden) hebben het beschikbare EFRO-budget in delen opengesteld. Bijna het gehele budget was per 31 december 2021 opengesteld. De actuele

openstellingen zijn te zien op de website van het programma. De nog te committeren middelen in het programma zaten eind 2021 grotendeels binnen de prioriteit van REACT-EU. Daar was nog ongeveer 15% van het budget beschikbaar. Dit zat voornamelijk bij de

partners provincie Zuid-Holland, provincie Flevoland en Utrecht. De verwachting is dat de openstaande restbudgetten in het 2^e kwartaal van 2022 zullen worden weggezet.

In 2021 werden er 133 projecten gecommitteerd, waarmee het totaal aan lopende projecten uitkomt op 242 (inclusief technische bijstand en 48 vastgesteld). Het diagram laat de verdeling van de financiering zien. Zoals eerder opgemerkt, is 96% van het beschikbare EFRO vastgelegd, evenals ruim 98% van de rijkscofinanciering die aan het programma gekoppeld is. Overige publieke financiering zit op 140% van de begroting van het programma. Opvallend is het aandeel private cofinanciering, dat met 195% flink hoger is dan verwacht in de programmabegroting.

Gestarte projecten in 2021

Hieronder een overzicht van de in 2021 gestarte projecten. De lijst volgt de prioriteiten van het programma, te weten *innovatie*, *koolstofarm*, *mismatch op de arbeidsmarkt* en *vestiging*. De lijst met beschikte projecten binnen de REACT-EU prioriteit is dermate groot (91) dat hiervoor verwezen wordt

naar de webpagina met alle [Projectbeschrijvingen Kansen voor West](#). Dat geldt ook voor de losse voucherprojecten en de projecten uit het CLLD.

Vijf projecten in *Innovatie (exclusief voucherprojecten)*

Duurzame moleculen – 2^e fase

Groengasproductie is een innovatieve technologie die in potentie vele productie- en toepassingsmogelijkheden kent, maar nog de nodige ontwikkeling moet doorgaan om technisch en commercieel grootschalig te kunnen worden ingezet. Er wordt gewerkt aan commerciële toepassingen van 'syngas', waterstof en toepassing van CO². Het verbinden van onderwijs, onderzoek en bedrijfsleven. Het versterken van het energiecluster door creëren van werkgelegenheid. Het project vindt plaats op het groen gas fieldlab in Alkmaar.

Waterlab Circulair Water

De transitie naar een circulaire economie is een van de grootste maatschappelijke uitdagingen van deze tijd. Circulair water is hier een belangrijk onderdeel in. Binnen dit project organiseren overheid en eindgebruikers/ consumenten een 7 challenges (prijsvraag) waarbij de markt uitgedaagd wordt om technologische innovaties voor circulair water te presenteren, te ontwikkelen en te implementeren.

Imaging - Aidence

Artificial Intelligence voor de diagnose van longkanker. 3D-diagnoses door artsen worden gesteld binnen een fractie van de tijd, op afstand en deelbaar met andere artsen. Hiervoor de doorontwikkeling en marktuitrol van een nieuw en innovatief data acquisitieplatform.

AMDEX FieldLab

Controle op data door een goede technische infrastructuur. Dit consortium heeft de handen ineengeslagen om een neutrale, generieke, onafhankelijke infrastructuur te ontwikkelen die soevereiniteit verzekert bij datadeel initiatieven: de Amsterdam Data Exchange (AMDEX).

Fieldlab Techvalley

De ontwikkeling van een fysiek Fieldlab voor machinebouw door middel van samenwerking van het MKB, de TechnoSpitsen en Hogeschool Inholland in de regio Noord-Holland Noord.

Zes projecten binnen koolstofarm

Willemsoord

In dit project investeert HVC Warmte BV. in een warmtenet en geothermiebron voor het gebied Willemsoord. Door de realisatie van deze eerste stap wordt de realisatie van een groter warmtenet met duurzame bron in Den Helder mogelijk. De warmtelevering richt zich met name op bestaande bouw.

H2 Pioniers Utrecht (GTI)

Waterstofstankstation maakt groene waterstof als brandstof voor voertuigen mogelijk

Betreft de realisatie op industrieterrein Lage Weide in Utrecht van een waterstofstankstation waar door middel van een 0,45MW electrolyser lokaal groene waterstof wordt geproduceerd (met duurzaam opgewekte energie) en opgeslagen. Hiermee kan in de behoefte van ruimschoots 150 voertuigen worden voorzien en zal er op jaarbasis rond de 830 ton reductie in CO₂-uitstoot worden gerealiseerd.

Opschaling van cementloos en circulair beton

Een cementloos en circulair beton ontwikkeld ('CC-beton'), met een CO₂-footprint die 52% lager is dan de footprint van regulier cementbeton. Cementloos vanwege het gebruik van geopolymere en activatoren als bindmiddel; circulair vanwege het gebruik van gerecyclede toeslagmaterialen (granulaat en zand). Het CC-beton is ook goed te recyclen met bestaande technieken.

Wijzigingsvoorstel Toeleidingsmogelijkheden VvE Duurzaamheidsfonds Den Haag

Dit gaat over het onderdeel dat aan kleine Haagse VvE's subsidiemogelijkheid biedt voor een meerjarig onderhoudsplan met een verduurzamingsadvies.

PowerParking 2^e fase

Dit betreft de opschaling van het Powerparkingconcept naar meerdere gebieden en meerdere beschikbare plekken. Het concept houdt in dat parkeerplaatsen worden uitgerust met een dak van zonnepanelen. Met een smart grid wordt opgewekte energie daarheen geleid waar ze het meeste opbrengt. Het overschot aan energie kan in de verdere lokale behoefte voorzien.

Opschaling van cementloos en circulair beton 2^e fase

Dit betreft een opschaling door middel van een demonstratieproject na de Proof-of-Concept-fase in de vorm van twee demonstratiebruggen op de Floriade die totaal cementloos zijn geproduceerd.

Drie projecten binnen *mismatch op de arbeidsmarkt*

Aan de slag met de praktische professional (GTI)

Samenwerkingsproject in Den Haag, waarbij door coaching, opleiding en begeleiding mensen met een beperking worden toegeleid naar betaald werk.

VrouwenAcademie De Mussen

Men richt zich op het verkleinen van de mismatch tussen vraag en aanbod op de arbeidsmarkt, waardoor economische- en maatschappelijke waarde wordt toegevoegd aan de Haagse regio.

TechGrounds Rotterdam

Brengt tech ondernemerschap en digitale vaardigheden in achterstandswijken. Dit door inzet in een co-working space, incubatieprogramma, programmeerschool en cursussen digitale vaardigheden, om tekort aan (tech)talent op te lossen.

Vier projecten binnen *vestiging*

De Clique - Circulair ecosysteem in Utrecht

Organische reststromen worden opgewerkt tot nieuwe, hoogwaardige producten. De Clique streeft naar een circulaire economie en wil lokaal beschikbare reststromen juist inzetten als nieuwe grondstoffen voor het voeden, kleden en bouwen van de stad.

De Kazerne (GTI)

De Wijk Reigersbos krijgt een buurtwerkplaats. In dit project wordt de wijk economie gestimuleerd door een werklocatie terug in het hart van de wijk Reigersbos in Amsterdam Zuidoost te brengen. Er worden in de broedplaats werkruimtes verhuurd aan creatieve bedrijven en zzp'ers. Daarnaast zijn er voorzieningen waar lokale ondernemers gebruik van kunnen maken en kunnen initiatiefnemers uit de buurt gebruik maken van ruimtes in de remise en buurtwerkplaats om invulling te geven aan hun eigen activiteiten. Zo nodig krijgen zij daarbij begeleiding en ondersteuning.

Station Wildeman (GTI)

De transformatie van de voormalige Kraemerschool tot Station Wildeman. Dit gebouw wordt de komende tien jaar dé centrale plek in de buurt waar het als vliegwiel zal functioneren voor de sociaaleconomische ontwikkeling van de Wildemanbuurt.

De transitie van The New Farm (GTI)

De potentie van het bedrijfsverzamelgebouw The New Farm beter benutten door het creëren van moderne, flexibele, comfortabele en betaalbare bedrijfsruimtes voor productiebedrijven en aan productie ondersteunende bedrijven/ dienstverlening.

De middelen voor het huidige programma zijn bijna allemaal opengesteld. In het tweede kwartaal zullen de laatste restbudgetten, voornamelijk voortkomend uit vrijval, worden opengesteld.

De grafiek geeft een overzicht van de belangrijkste outputindicatoren en de resultaten die de begunstigden verwachten te zullen halen. In het algemeen kunnen we aangeven dat de resultaten er

zeer gunstig uit zien.

Er blijven geen

indicatoren achter. Zo

is in 2021 ook de

indicator voor specifiek

doel energie-efficiënte

volledig bijgetrokken.

Dit komt doordat het

deel van de subsidies

van de VvE-regeling is

beschikt. Het is nog

steeds de verwachting

dat aan het eind van de programmaperiode alle indicatoren zullen worden behaald.

Analyse van de inzet

Prioriteit Innovatie

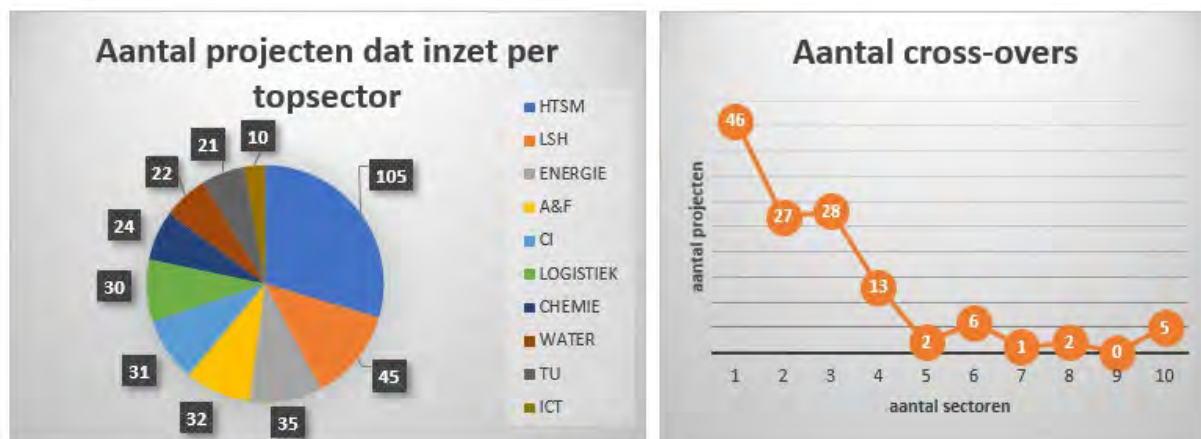
In het programma is voor *Innovatie* nu bijna 102% van de beschikbare EFRO-middelen vastgelegd (overcommitting) in projecten. Cumulatief is daarmee €117,6 mln. EFRO (€397 mln. TSK) vastgelegd in 130 projecten. Binnen dit deel van het programma zorgen de 7 FI's (fondsen) voor een ruime toegang tot *Investeringsvermogen*. De fondsen hebben tot en met 2021 aan reeds 143 innovatieve MKB-ers financiering verstrekt (188 financieringen in totale programma).

Het merendeel van de projecten binnen de prioriteit *Innovatie* is substantieel in grootte en bestaat uit een brede samenwerking tussen bedrijven en kennisinstellingen met tussen de vijf en tien partners gemiddeld in een innovatieproject. De voucherprojecten betreffen wel kleine projecten.

De nadruk van de *Valorisatie*-projecten richt zich op nieuwe of vernieuwde producten en diensten, met name waar kennis omgezet wordt naar economische waarde. Een belangrijk kenmerk hiervan is de samenwerking tussen (MKB) bedrijven onderling en met kennisinstellingen. Dit wordt in praktijk gebracht door de ontwikkeling/gebruik van proeftuinen, living labs en demonstratiesites die zorgen voor de koppeling tussen vraag (eindgebruiker) en aanbod (bedrijven en kennisinstellingen).

Daarnaast is er ook een groot aantal projecten waarbij één ondernemer met een kennisinstelling zijn innovatie doorontwikkelt naar een marktrijp product.

Samen met de 29 projecten die in 2021 werden goedgekeurd zitten er nu 130 innovatieve projecten in het programma (inclusief 7 fondsen en 4 toeleidingsprojecten). Deze projecten richten zich vooral (ruim 65%) op meerdere topsectoren (cross-overs). Dit komt overeen met de programmadoelstelling. Dit percentage is minder geworden vanwege een groter aantal voucherprojecten dat meestal op 1 topsector is gericht. Dat verklaart ook de sterke stijging in de tweede figuur bij 1.

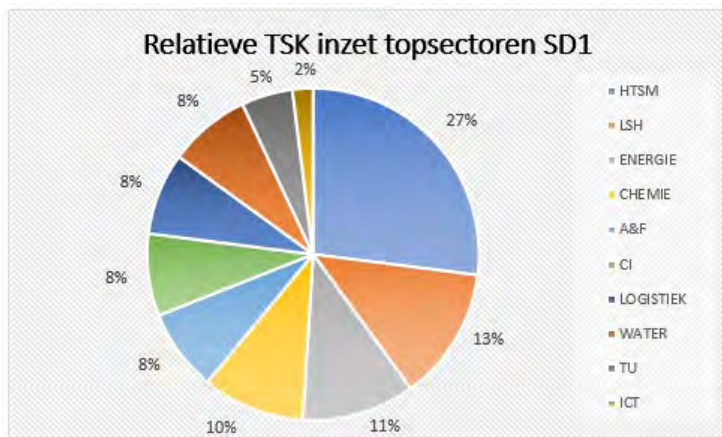

In de figuren hierboven zien we dat het grootste deel van de inzet richt zich op twee, drie of vier verschillende sectoren (projecten kunnen binnen meer dan 1 topsector vallen). Veruit de grootste inzet wordt, in navolging van de voorgaande jaren, gedaan op HTSM (105 projecten), LSH (45 projecten) en

Energie (35 projecten). Veel projecten en vouchers hebben betrekking op een proeftuin of Smart Field Lab. Dit verklaart de hoge score op de sector HTSM. Belangrijke reden daarvoor is dat robots, sensoren, Internet of Things, 3D printing en steeds meer drones een grote impact hebben op innovatie in vele sectoren.

De medische-en zorgsector en de energiesector zijn sterk vertegenwoordigd voor wat betreft innovatie-vermogen. De inzet over de verschillende topsectoren is verder redelijk gelijk verdeeld. Als we kijken naar de inzet per specifieke doelstelling is nog steeds een duidelijk verschil te zien

tussen de inzet voor valorisatie en investeringsvermogen. Bij de 119 *valorisatieprojecten* (waarvan 29 in 2021 gecommitteerd) is de relatieve TSK inzet verreweg het grootst bij HTSM (27%). Daarna volgt LSH (13%), Energie (11%) en Chemie (10%). De inzet op A&F (8%), CI (8%), Logistiek (8%), Water (8%), TU (5%) en ICT (2%) is duidelijk lager dan de

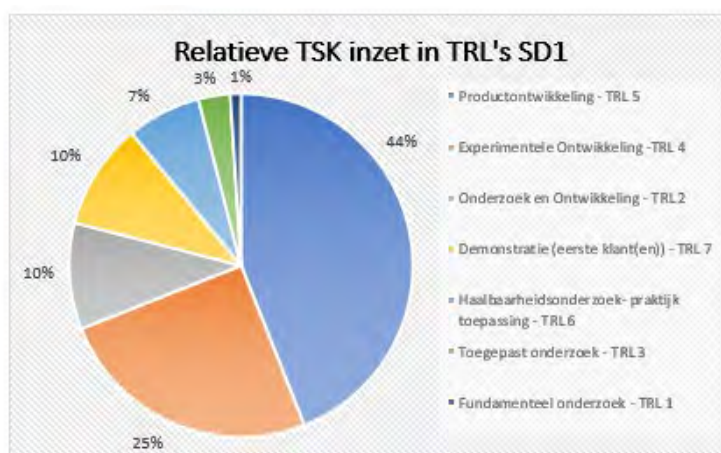
grootste groep. Ondanks dat is het aantal projecten dat op een bepaalde sector inzet relatief hoog, zoals ook in de figuur *Relatieve inzet per topsector* is te zien (weergave o.b.v. grootte aandeel). Opvallend daarbij blijft de reikwijdte van vrijwel de hele keten van innovatie - van toegepast onderzoek tot aan marktintroductie en procesinnovatie.

TRL staat voor *Technology Readiness Level* en geeft aan in welke fase van ontwikkeling een bepaalde technologie zit. Hoe hoger het getal, hoe dichter een innovatie bij marktintroductie zit.

Kijkend naar de inzet op TRL-niveau (weergave o.b.v. grootte aandeel), valt op dat 36% zich richt op TRL4-experimentele ontwikkeling, 30% op TRL5-productontwikkeling en 15% op TRL2-onderzoek en ontwikkeling.

Voorals TRL5 heeft aan terrein gewonnen. De overige inzet is hiermee vergeleken, net als in de

voorgaande periodes, aanzienlijk lager en komt uit op 7% voor Demonstratieprojecten TRL7, 5% voor TRL6 met haalbaarheidsonderzoek praktijk toepassing, 5% voor TRL3 met toegepast onderzoek.

Daaronder zit nog TRL1 met fundamenteel onderzoek 2%. Geconcludeerd kan worden dat het grootste interventies nog altijd op TRL-fase 4 en 5 zitten; de zogenaamde eerste “*valley of death*”.

REACT-EU

In 2021 zijn door middel van REACT-EU aanzienlijke extra middelen aan het programma toegevoegd. De inzet was om deze middelen in te zetten op de volgende fase, “*the second valley of death*” met TRL 7- 9.

De REACT-middelen vallen binnen een nieuwe prioriteit (6) en hier zijn meerdere openstellingen gedaan ook voor innovatieve projecten. Van de 91 goedgekeurde REACT-projecten in 2021 bleek dat ook het grootste aandeel te hebben. Van deze projecten heeft het overgrote deel betrekking op TRL-fase 8 en 9 (Marktvorbereidingen/ Inrichten productiefaciliteiten) ongeveer zo’n 60%. Daarnaast richt 30% zich op TRL 7 - Demonstratieprojecten en daarnaast zijn er nog een aantal projecten gehonoreerd onder TRL 5-6 Productontwikkeling en haalbaarheidsonderzoek in de praktijk.

De nadruk van de projecten die zich richten op *Investeringsvermogen* ligt bij het beschikbaar stellen van financiële middelen voor innovatie, om daarmee producten en processen te vernieuwen. Bij de zeven (prioriteit 1) lopende projecten is de inzet gelijk verdeeld over alle topsectoren. Dit is begrijpelijk, omdat pas bij de uitvoering van een project dat valt onder een financieringsinstrument meer gezegd kan worden over de topsectoren waarop dat project scoort. Deze lopende projecten richten zich op vier TRL’s. Op dit moment richt 38% zich op TRL 6- haalbaarheidsonderzoek praktijk toepassing, 28% op TRL 4- experimentele ontwikkeling, 26% op TRL 7- demonstratie (eerste klant(en)) en 8% op TRL 5- productontwikkeling.

Door een toename van het aantal uitgezette vouchers binnen de verschillende regelingen is er een relatief hogere score op het aantal demonstratieprojecten en aantal haalbaarheidsonderzoeken. Dit zijn kleine projecten en hebben een lage TSK.

Eind 2021 heeft onderzoek plaatsgevonden naar de Jessica-fondsen ED, FRED en SOFIE. De aanleiding en het doel hiervoor was om voor het nieuwe programma te kijken of de langstlopende fondsen binnen het programma nog passen en in hoeverre de fondsen nog aansluiten bij marktontwikkelingen. De Managementautoriteit Kansen voor West heeft op 17 november 2021 Lysias BV. hiervoor een opdracht verstrekt. De uitkomsten waren:

FRED, het Fonds voor Ruimte en Economie Den Haag, investeert in fysieke maatregelen ter verbetering van bestaande werklocaties, transformatie van slecht functionerende werk- of bedrijfslocaties en (kleine) gerichte aanpassingen aan bedrijventerreinen in het GTI-gebied:

Er is geconcludeerd dat er minder financieringen zijn verstrekt dan verwacht terwijl de opgave nog steeds groot is. Herfinanciering binnen het nieuwe programma wordt inhoudelijk lastig. De laatste periode van het huidige programma zijn belangrijk of het fonds alsnog succesvol wordt.

Als vervolgsценario's worden gezien; vasthouden aan de initiële doelstellingen en geen gebruik maken van middelen uit het nieuwe programma of aansluiten op de actielijnen nieuw programma rondom gebiedsontwikkeling. Dan wel een combinatie van beiden.

ED, het Energiefonds Den Haag, investeert in gemeentelijke energieprojecten en provinciale projecten (aanbodzijde). Beide onderdelen lopen goed, waarbij er veel focus is op geothermie. Er is voldoende marktvraag naar dit fonds. Dit blijkt ook uit de extra kapitaalstorting vanuit REACT-EU. De projecten vallen wel in een hogere (aanvangs)risicocategorie, waarbij concentratie van projecten op geothermie meespeelt en dit wordt als aandachtspunt meegegeven, omdat dit effect heeft op de private cofinancieringseis van 50% waar het lastig is om aan te voldoen. Vanuit het nieuwe programma gezien is de conclusie dat dit fonds prima past binnen de doelstellingen.

Als vervolgsценario's worden gezien: voor stedelijk wordt aangegeven door te gaan met een vergelijkbaar fondsbudget en maximaal inzetten op geothermie. Verder het opschalen in budget en focus op niet-bewezen technieken waaronder geothermie. Daarnaast het verkennen van de mogelijkheden voor één groot regionaal fonds (provinciaal).

SOFIE, het Stadshavens ontwikkelingsfonds voor Innovatie en Energie. Dit fonds heeft drie onderdelen: De vraagzijde van energie binnen de provincie Zuid-Holland en binnen het Stadshavensgebied projecten op het gebied van energie en ook op het gebied van versterken van vestigingslocaties. Het onderdeel van de 'vraagzijde energie' komt niet goed op gang, waarmee geconcludeerd kan worden dat de transitie naar warmtenetten om allerlei redenen (te) langzaam op loopt. Het onderdeel energietransitie in Stadshavens en Nationaal Actieprogramma Rotterdam-Zuid (GTI) loopt goed. Het onderdeel GTI-vestiging vraagt wat aandacht, want het sluit niet minder aan bij de ambities van de gemeente en bij de doelstellingen van het nieuwe programma. Echter recentelijk zijn er een paar interessante leads gekomen, die kunnen zorgen voor het vollopen van dit deel tegen eind 2022.

Voor de toekomst geldt dat Energie goed past binnen het nieuwe programma en voor vestiging geldt dat minder. Daar is geen aparte prioriteit meer voor.

Als vervolgsценario's worden gezien: Voor stedelijk/energie, net als bij ED, doorgaan op ingeslagen weg en voor stedelijk/vestiging met inzetten op transitie en draagvlak daarvoor. Interessant is de groeiende nadruk voor draagvlakcreatie en het meenemen van de gemeenschap. Dit heeft meestal grote waarde, maar kan dat niet direct worden vertaald in een businesscase. Het past echter wel goed in de gewenste Bauhaus-principes van de Europese Commissie, en biedt perspectief voor de fondsen.

En als laatste bij provinciaal/energie een grotere focus op warmtenetten. In het 2^e en 3^e kwartaal van 2022 zal de discussie worden gevoerd hoe nu verder met deze instrumenten. Dit onderzoek is op 21 maart 2022 door Lysias BV. opgeleverd.

Voor de meeste fondsen is het nog te vroeg om conclusies te trekken over de concrete kansen voor vervolgfianciering al hebben er vanuit REACT-EU extra kapitaalstortingen in de fondsen IQe, het Innovatiefonds Noord-Holland en het Energiefonds Den Haag plaatsgevonden. Het bieden van ondersteuning door fondsmanagers bij verkrijgen van vervolgfianciering blijkt van grote toegevoegde waarde. Het verkrijgen van vervolgfianciering voor een innovatietraject is namelijk zeker geen automatisme. Ook het private kapitaalaanbod is door COVID-19 en andere maatschappelijk invloeden (onzekerheid) niet verbeterd, waardoor het voor het MKB lastig is om kapitaal aan te trekken. Het marktfalen blijft bestaan.

Stimuleringsregelingen (vouchers)

Daarnaast is er binnen de prioriteit Innovatie door de MA, naast de drie lopende stimuleringsregelingen voor digitaliseringsmogelijkheden binnen de maakindustrie en stimuleringsregeling voor Biobased Industries in de Provincie Zuid-Holland nog een vierde stimuleringsregeling voor ondernemers die innovaties willen ontwikkelen, testen en demonstreren die bijdragen aan kringlooplandbouw. Deze innovatieve ondernemers kunnen de vouchers bij Boerderij van de Toekomst (BvdT, Flevoland) inzetten om gebruik te maken van de faciliteiten en de daar aanwezige expertise en ondersteuning.

Er zijn drie typen vouchers beschikbaar: De haalbaarheidsvoucher kan worden gebruikt voor de inzet van experts en het gebruik van faciliteiten van de BvdT om de technische en economische haalbaarheid van een innovatie-idee te toetsen. De R&D-voucher is bedoeld voor de externe kosten die de aanvrager maakt om een prototype te ontwikkelen en te testen in lab- en praktijkomgeving. De pilotvoucher kan worden gebruikt voor de inzet van experts en het gebruik van faciliteiten van BvdT om een innovatie in de praktijk te testen en valideren. Per 31 december 2021 zijn vijftien vouchers verleend en was er een in aanvraag, deze regeling loopt daarmee zeer voorspoedig.

In 2022 zal er nog extra communicatie op de haalbaarheidsregeling voor Smart Industrie worden gezet om nog meer ruchtbaarheid te geven aan deze vouchers. De inventarisatieregeling Smart Industries en de Biobased-regeling lopen verder volgens schema en de verwachting is dat beiden voor het einde van de regeling zijn uitgeput.

Er zijn in 2021 zijn twintig projecten vastgesteld in prioriteit 1. In bijlage 2 zijn de resultaten van de vastgestelde projecten beschreven. De uitvoeringsperiode loopt nog twee jaar en een steeds groter aantal projecten nadert het einde van hun projectperiode en zullen gaan afrekenen. Voor een tweetal

projecten was er in 2021 sprake van een voortijdig einde. Totaal werd voor een bedrag van bijna €69 mln. aan kosten ingediend bij de EC. En zoals aangegeven zijn door de zeven financieringsinstrumenten binnen prioriteit 1 zijn 143 financieringen verstrekt.

Prioriteit Koolstofarme Economie

Voor *Koolstofarme economie* is cumulatief een bedrag van bijna €34 mln. EFRO (€147 mln. totale subsidiabele kosten – afgekort TSK) gecommitteerd in 267 projecten. Hiermee is 172% van de TSK vastgelegd en 99% van het EFRO. De EFRO-interventie van 23% ligt aanzienlijk lager dan die van het OP (40%), en daarmee creëert het EFRO een aanzienlijk grotere hefboom dan aanvankelijk aangenomen.

Als we naar de outputindicatoren kijken kunnen we vaststellen dat de scores gelijklopen met de verleende projecten. Voor de innovatie-indicatoren geldt dat de resultaten op grond van de huidige committeringsgraad vaak al hoger zijn dan de streefwaarde. Dat komt omdat de realisatiegraad voor innovatie erg hoog is, er is nagenoeg geen vrijval. En mocht die er toch zijn zullen die budgetten in dat geval opnieuw worden ingezet, zodra de gelden vrijvallen na vaststelling project dan wel door herbeschikking. Dit wordt vanaf 2022 nog meer gemonitord daar de uitvoeringsperiode korter wordt.

Voor de prioriteit koolstofarme economie is een positieve ontwikkeling op de scores van de indicatoren te zien. Bij indicator 2c, Aantal acties gericht op procesondersteuning, vraagbundeling en businesscase-ontwikkeling voor hernieuwbare energie, zijn er van de huidige realisatie (26) nog maar 3 vastgesteld. Uit de geplande waarden van de verleende projecten blijkt dat we de streefwaarde ruim gaan halen.

In 2020 was de meest problematische streefwaarde die van de indicator 2g, Aantal stimuleringsprojecten gericht op energie efficiëntie. Naar aanleiding daarvan is in 2021 gestart met de ontwikkeling van een gevarieerder instrumentarium (ook subsidies naast leningen), omdat met het huidige aanbod alleen (een VvE-fonds) de doelen niet kunnen worden gehaald. Het VvE-fonds is gesplitst en in 2021 is de subsidieregeling van start gegaan om de energie-efficiëntie- besparingen in beeld te krijgen. Medio 2022 worden de eerste echte resultaten hiervan verwacht, maar in 2021 is er al sprake van 77 aanvragen. Daarmee lijkt de omzetting positief uit te pakken en wordt verwacht dat streefwaarde voor prestatie-indicator 2g eind 2023 ruim wordt gehaald.

Hieraan verbonden geldt voor de indicatoren CO02 en CO03, aantal ondernemingen, hetzelfde binnen SD4, deze blijven achter met 8% van de streefwaarde. Ook dit komt omdat de realisatie van de nieuwe subsidieregelingen in SD4 pas in 2022 in de cijfers van realisatie tot uiting komen. De aanvraagcijfers geven geen aanleiding dat we de streefwaarde niet gaan halen.

Zorgpunt blijft wel de realisatie van een aantal projecten die door vertragingen (o.a. uitblijven van vergunningen en toestemmingen van bewoners) achterblijven. Dat betekent dat nog 20 van de 34 mln aan EFRO-uitgaven binnen deze prioriteit gerealiseerd moeten worden in de laatste twee uitvoeringsjaren. Indien mijlpalen niet gehaald worden zullen in 2022 middelen worden herbestemd.

Prestatie-indicator KIS 2 betreft het aantal acties gericht op procesondersteuning, vraagbundeling en businesscase-ontwikkeling voor hernieuwbare energie in gestarte projecten. In 2020 bleef deze indicator nog wat achter. Inmiddels zijn er 26 door de MA geaccepteerd en wordt de streefwaarde ruim gehaald. Deze realisatie zit grotendeels in de door ED gefinancierde projecten en in de projecten die in 2021 zijn verleend.

Belangrijke reden voor de lage scores op definitieve realisaties is dat nog maar een redelijke laag percentage 17% van de projecten is vastgesteld t.o.v. het totale aantal projecten 281, waardoor we geen zorgen hebben dat de indicatoren voor 31 december 2023 niet zullen worden gehaald. Doordat de meeste budgetten zijn weggezet komen er dus niet veel nieuwe projecten meer bij.

Er werden geen projecten vastgesteld en in totaal zijn er drie projecten vastgesteld. Totaal werd voor een bedrag van bijna €29 mln. aan kosten ingediend bij de EC. Door de vier financieringsinstrumenten binnen prioriteit 2 zijn 37 financieringen verstrekt.

Prioriteit Mismatch op de arbeidsmarkt

Voor *Duurzame stedelijke ontwikkeling* zijn in de steden Amsterdam, Rotterdam, Den Haag en Utrecht in totaal 20 projecten in uitvoering. Binnen de prioriteit *Mismatch op de arbeidsmarkt* is in 2021 is €1,43 mln. EFRO (€2,85 mln. TSK) gecommitteerd aan de drie projecten Aan de slag met de Praktische Professional, VrouwenAcademie De Mussen en TechGrounds Rotterdam. Cumulatief is er nu een bedrag van €14,4 mln. EFRO (€29,2 mln. TSK) gecommitteerd in de 20 projecten. Hiermee is 94,1% van het EFRO-budget voor prioriteit 3 vastgelegd in projecten. De EFRO-interventie van 49% komt redelijk overeen met die van het OP (50%).

Binnen deze prioriteit zijn alleen individuele projecten gecommitteerd en geen FI's. Er zijn in 2021 vier projecten vastgesteld (Leer-werkplaatsen Utrecht, Samen Sterk voor de Toekomst op Rotterdam-Zuid, De Startmotor en Verbonden met Zuid), waarmee het totaal op zeven komt. De committering in de prioriteit ligt goed op schema.

Er blijkt nog steeds een grote behoefte naar middelen voor investeringen in deze prioriteit. De nieuwe projecten dragen dan ook goed bij aan de in het programma beschreven Grote-stadsproblematiek van de mismatch van de arbeidsmarkt. De *geïntegreerde territoriale initiatieven* (GTI's) van de vier grote

steden richten zich op specifieke gebieden in de stad en voeren activiteiten uit die voor die gebieden een positief effect hebben. In de GTI's is nog steeds een toenemende aandacht en "re- en up-skilling" te zien voor de beroepen van de toekomst. Het mismatchprobleem in het begin van deze programmaperiode is nog verder toegenomen er zijn eenvoudig weg te *weinig new skills for new jobs*. De COVID-19 pandemie vergroot niet alleen de werkloosheid, maar heeft ook een negatief effect op het probleem van de mismatch. Het verlies aan banen in krimpsectoren heeft tot gevolg dat arbeidskrachten beschikbaar komen op de arbeidsmarkt, maar die niet de juiste skills hebben voor de banen die er wel zijn, bijvoorbeeld in transitie energie en circulair.

Speciale activiteiten worden uitgevoerd, zoals het betrekken van bijvoorbeeld jongeren uit het GTI-gebied bij opleidingsmogelijkheden. De voorstellen zullen altijd moeten passen bij de vraag van bedrijven naar personeel. Omdat vooral jongeren bepaalde vaardigheden missen of nog niet hebben ontwikkeld, is ook hiermee rekening gehouden in de projectvoorstellen.

De drie nieuwe projecten sluiten hier naadloos op aan:

- Het Haagse project *Aan de slag met de Praktische Professional* betreft een samenwerkingsproject waarbij door coaching, opleiding en begeleiding mensen met een beperking worden toegeleid naar betaald werk.
- In het Haagse project *VrouwenAcademie De Mussen* worden vrouwen uit de Schilderswijk opgeleid voor banen in kraptesectoren als de zorg en het onderwijs. In de Schilderswijk zit veel onbenut arbeidspotentieel dat op deze wijze een baan kan vinden. Door intensief samen te werken met werkgevers, worden moeilijk vervulbare vacatures opgevuld.
- Het Rotterdamse project TechGrounds Rotterdam brengt tech ondernemerschap en digitale vaardigheden in achterstandswijken. Dit door inzet in een co-working space, incubatieprogramma, programmeerschool en cursussen digitale vaardigheden, om tekort aan (tech)talent op te lossen.

Voor de lopende projecten werden geen grote problemen geconstateerd in 2021 op het project de Energieacademie na. Dit project is door een faillissement op 0 vastgesteld. Totaal werd voor een bedrag van ruim €6 mln. aan kosten ingediend bij de EC.

Prioriteit Vestiging

De twaalf lopende projecten voor *Vestiging* (2 projecten zijn vastgesteld) zetten in op het verbeteren van de mogelijkheid voor werkgelegenheid in de GTI-gebieden. In 2021 is €1,8 mln. EFRO (€5 mln TSK) gecommitteerd aan vier projecten. Dit betreffen de projecten:

Circulair ecosysteem in Utrecht, Creatieve broedplaats De Vlucht, Station Wildeman en De transitie van The New Farm. Het budget van deze prioriteit is volledig opengesteld. Voor de lopende projecten werden geen problemen geconstateerd in 2021, wel blijft het aantal verleende financieringen binnen

FRED nog achter (5), maar er zitten inmiddels voldoende projecten in de pijplijn. De focus van de inzet op alleen individuele ondernemingen werkte niet goed, onder meer omdat de beschikte ruimte beperkt is. Aanvullend wordt nu ingezet op bedrijfsverzamelgebouwen.

Cumulatief is er nu een bedrag van €17,8 mln. EFRO (€37,4 mln. TSK) in veertien projecten vastgelegd. Dit betreft 99,7% van het EFRO-budget van deze prioriteit. De EFRO-interventie van 48% komt nagenoeg overeen met die van het OP (50%). Totaal werd voor een bedrag van bijna €2,3 mln. aan kosten ingediend bij de EC. Door de twee financieringsinstrumenten binnen deze prioriteit zijn 8 financieringen verstrekt.

We kunnen voor de GTI's concluderen dat prioriteit *Vestiging* eind 2021 goed op koers ligt evenals prioriteit *Mismatch op de arbeidsmarkt*.

Er zijn vier projecten in 2021 gehonoreerd, waarmee het budget volledig is weggezet in projecten. Dit zijn Circulair ecosysteem in Utrecht, De Clique, waarbij organische reststromen worden opgewerkt tot nieuwe, hoogwaardige producten. De Clique streeft naar een circulaire economie en wil lokaal beschikbare reststromen juist inzetten als nieuwe grondstoffen voor het voeden, kleden en bouwen van de stad.

Creatieve broedplaats De Vlucht; Een passende bedrijfsruimte voor creatieve talenten en culturele instellingen. Door uitbreiding en kwalitatieve verbetering van het gebouw kunnen lokale ondernemers, jongeren uit de buurt, bezoekers en culturele instellingen uit de stad verbonden worden aan de broedplaats.

Station Wildeman (GTI); Dit betreft de transformatie van de voormalige Kraemerschool tot Station Wildeman. Dit gebouw wordt de komende tien jaar dé centrale plek in de buurt waar het als vliegwiel zal functioneren voor de sociaaleconomische ontwikkeling van de Wildemanbuurt.

De transitie van The New Farm (GTI); Dit project is bedoeld om de potentie van het bedrijfsverzamelgebouw The New Farm beter te benutten door het creëren van moderne, flexibele, comfortabele en betaalbare bedrijfsruimtes voor productiebedrijven en aan productie ondersteunende bedrijven/ dienstverlening.

In 2021 zal ook voor deze prioriteit goed de vinger aan de pols worden gehouden qua bestedingen en vrijvallende middelen. In onze '*community local led development*' (CLLD), zeg maar burgerinitiatief, zijn er in totaal 45 initiatieven ondersteund, waarvan er 33 geheel zijn afgerond. Onder REACT zijn er drie nieuwe CLLD's gestart in Den Haag; Mariahoeve, Scheveningen II en Bouwlust/Vredelust/Morgenstond.

De algehele verwachting is dat in 2021 alle middelen zijn uitgezet in projecten. De scores op de indicatoren zijn op of boven verwachting. Het prestatieraamwerk toont eveneens het beeld dat past bij

de situatie dat er nog weinig projecten zijn vastgesteld. Vergeleken met de lopende projecten en de daarin al geboekte en nog geplande resultaten moeten de streefwaarden aan het einde van het programma ruim gehaald worden.

Prioriteit Bevorderen van crisisherstel, inzet op een groen, digitaal en weerbaar herstel van de economie

Dit betreft de prioriteit die in het kader van de COVID-19-crisis aan het Kansen voor West II-programma is toegevoegd. In 2021 is €67,4 mln. EFRO (€185 mln TSK) gecommitteerd aan 91 projecten. Cumulatief is dit hetzelfde gezien deze prioriteit in 2021 is opengesteld. Hiermee is 140% van de TSK en 85,1% van het EFRO-budget vastgelegd. De EFRO-interventie van 36% komt ligt ver onder die van het OP (>60%). Hiermee creëert het EFRO een grotere hefboom dan opgenomen in het OP.

Binnen deze prioriteit zijn er achttien openstellingen geweest inclusief twee nieuwe voucher-openstellingen voor Do IoT en VP Delta+ en vier openstellingen binnen het stedelijk luik van de G4. Van deze openstellingen zijn er inmiddels alweer tien gesloten, omdat het budgetplafond is bereikt. In 2021 zijn er 91 projecten gecommitteerd, waaronder drie projecten voor een extra kapitaalstorting in de fondsen ED, INH en IQe. Totaal werd voor meer dan €1,2 mln. aan kosten ingediend bij de EC, een snelle start want de REACT-projecten zijn allemaal eind 2021 pas beschikt.

Hoe verloopt de uitvoering?

Projecten die in uitvoering zijn dienen regelmatig voortgangsrapportages in. De programmabureaus controleren de voortgangsrapportages en op basis daarvan krijgen de projecten betaald. In 2021 hebben de programmabureaus 273 voortgangsrapportages in behandeling genomen. Het tempo van de uitgaven valt binnen het voorgeschreven uitgavenritme van het Programma. Zoals elke programmaperiode zal het gros van de uitgaven in het laatste deel van de uitvoeringsperiode (tm 2023) worden gerealiseerd, wat tevens is versterkt door REACT-EU.

Bij elke project voert Kansen voor West een uitgebreid start- en zeker ook eindgesprek. Bij de eindgesprekken wordt met de partners in het project en Kansen voor West uitgebreid stilgestaan bij de bereikte resultaten en de verslaglegging daarvan in de eindverslagen. De MA hecht veel belang aan het goed naar voren brengen van de resultaten.

Ten aanzien van voorlichting en publiciteit kiest Kansen voor West ervoor om samen te doen wat samen kan en hierin met de projecten op te trekken. Daarvoor is veel contact met de projecten en maakt de managementautoriteit op social media melding van wat er speelt. In 2021 was er veel aandacht voor het op peil houden van de websites www.kansenvoorwest2.nl en www.europaomdehoek.nl, de ontwikkeling van de nieuwe portal www.kansenvoorwest.nl, de vormgeving hiervan en in basis de voorbereiding van de mogelijkheid om ook binnen de programma's JTF-Rijnmond en IJmond te gaan plaatsen. Daarnaast is er het programmabeheersysteem met daarin de projectadministratie. De nieuwsbrief verscheen in 2021 vier keer en werd naar 1.487 aangemelde en geverifieerde mailadressen verzonden. Daarnaast is Kansen voor West aangesloten bij het Nederlandse communicatienetwerk van de Europese economische fondsen en bij het Europese netwerk INFORM.

Door toedoen van COVID-19 vonden er geen fysieke bijeenkomsten plaats. In plaats daarvan is er meer nadruk komen te liggen op digitale media en digitale bijeenkomsten.

Op 21 januari 2021 vond er een digitale voorlichtingsbijeenkomst plaats, waarin we meer dan 600 aanmeldingen kregen die bij te wonen. Het digitale systeem stond 500 livepersonen toe en er is nadien met het zichtbaar maken van de uitzending een stream aangemaakt. Deze is via de website nadien beschikbaar gesteld. Verder was er de persoonlijke begeleiding vanuit alle steunpunten. Dit leverde een zeer grote stroom aanvragen. Vanuit hoeken waar we eerder minder bereik leken te hebben zagen we nu een grotere interesse wat zichtbaar werd in aanvragen. Daarnaast hebben we reacties ontvangen dat de route van communiceren helder en overzichtelijk gevonden werd.

Een ander digitaal voorbeeld van een bijeenkomst is het Europafestival via een webinar plaatsvond op 22 juni 2021 met als onderwerp 'Wat Kansen voor West voor Europa en de stad Rotterdam biedt'. Hier hebben wij de ambtenaren van de Gemeente Rotterdam laten zien wat de mogelijkheden zijn.

Kansen voor West op LinkedIn is in december 2020 opgezet. Nu al goed voor 981 volgers vanuit onze zeer specifieke doelgroep. We groeiden in iets meer dan een jaar van 0 naar dit ledenaantal door met grote regelmaat een bericht te posten, onze contacten te Taggen en uitgebreid te volgen en te reageren op de informatiestroom. Met succes blijkt aan de respons en het zeer sterk groeiende aantal leden. De contacten in LinkedIn bevindt zich met name op de terreinen bedrijfsontwikkeling, consultancy, financiën en programma- en projectmanagement. De kracht van informatie via LinkedIn in combinatie met de nieuwsbrief, de websites kansenvoorwest2.nl en europaomdehoek.nl als meertrapsraket, is groot. Informatie wordt nu tussentijds (wekelijks) snel aangeboden via social media (ook van projecten die via onze financieringsinstrumenten lopen) en gebundeld op de website. Dit is zeer nuttig gebleken. LinkedIn is verder volop ingezet als aanjager voor de toestroom van aanmeldingen voor events.

Om het brede publiek bij Kansen voor West te betrekken maakten we voor de pandemie gebruik van open dagen. Door de pandemie kon dat in 2021 niet doorgaan. In plaats daarvan konden we meeliften op de communicatiecampagne in de Quote van de permanente vertegenwoordiging-EU in Den Haag. Het blad is gekozen na een nauwkeurig doelgroeponderzoek. Van de vier advertorials was er in april en november een plaatsing. Het project Wings for Aid als eerste; Onbemande drones die pakketjes af kunnen leveren wat in met name in moeilijker toegankelijke gebieden uitkomst biedt (ook buiten Nederland). En in november is het project de Waterstoftractor van de Boerderij van de Toekomst uit Flevoland. Een geheel van de grond af ontwikkelde machine die ervoor zorgt dat er geen diesel meer nodig zal zijn en men waterstof gebruikt vanuit eigen energieopwekking (zonnecellen).

In 2021 zijn we verdergegaan met het totaaloverzicht van projecten. Dit betreft een doorlopend proces en is toegankelijk op de website van Kansen voor West. Het complete beeld van de Kansen voor West-projecten zal ook bij het eindverslag van het programma worden gevoegd, inclusief de projecten vanuit de REACT EU-middelen ([Projectenoverzicht Kansen voor West](#)).

Bijlage 1: Gecommitteerde projecten en hun financiering in 2021 (€)

Station Wildeman	€ 2.092.277,25	€ 2.092.277,25	€ 552.530,25	€ 0,00	€ 1.539.747,00	€ 0,00
De transitie van The New Farm	€ 1.499.250,00	€ 1.499.250,00	€ 749.625,00	€ 0,00	€ 749.625,00	€ 0,00
Prioriteit 6	€ 185.008.380,16	€ 110.606.446,02	€ 67.384.153,38	€ 10.572.571,33	€ 32.649.721,31	€ 74.401.934,14
MMOX Smart	€ 664.248,57	€ 298.911,85	€ 298.911,85	€ 0,00	€ 0,00	€ 365.336,72
Andela Robot Weeder	€ 992.268,00	€ 446.521,00	€ 223.261,00	€ 223.260,00	€ 0,00	€ 545.747,00
GOLDILOCKS® BY SEA	€ 3.899.712,00	€ 2.000.000,00	€ 2.000.000,00	€ 0,00	€ 0,00	€ 1.899.712,00
LocalHeroes - bestel het beste uit de buurt - digitale transitie	€ 1.520.798,25	€ 719.482,82	€ 719.482,82	€ 0,00	€ 0,00	€ 801.315,43
Obbotec - Selectieve Plastic Extractie	€ 1.846.290,00	€ 989.229,00	€ 989.229,00	€ 0,00	€ 0,00	€ 857.061,00
PERISCOPE	€ 2.322.528,84	€ 1.270.801,37	€ 854.191,38	€ 416.609,99	€ 0,00	€ 1.051.727,47
Circulair bio-composiet Duplicor	€ 602.522,80	€ 271.135,26	€ 271.135,26	€ 0,00	€ 0,00	€ 331.387,54
Warmtenet Gildenwijk	€ 14.172.530,00	€ 14.172.530,00	€ 1.500.000,00	€ 0,00	€ 12.672.530,00	€ 0,00
CRISIS CONTROL	€ 585.379,48	€ 263.420,77	€ 263.420,77	€ 0,00	€ 0,00	€ 321.958,71
Pilotopstelling voor de productie van bamboevezels en korteve	€ 1.666.948,00	€ 1.000.000,00	€ 500.000,00	€ 500.000,00	€ 0,00	€ 666.948,00
Smart & Sustainable Shipping Flevoland	€ 1.394.559,00	€ 937.271,40	€ 537.849,40	€ 298.886,00	€ 100.536,00	€ 457.287,60
Digital Farming NHN	€ 1.280.087,00	€ 814.862,00	€ 384.026,00	€ 384.026,00	€ 46.810,00	€ 465.225,00
Bean me up!	€ 1.331.500,00	€ 981.500,00	€ 798.900,00	€ 0,00	€ 182.600,00	€ 350.000,00
Het Blauwe Hart	€ 968.591,00	€ 682.861,60	€ 581.154,60	€ 0,00	€ 101.707,00	€ 285.729,40
Projectplan Energiefonds Den Haag (ED) C.V.	€ 3.000.000,00	€ 2.000.000,00	€ 2.000.000,00	€ 0,00	€ 0,00	€ 1.000.000,00

Alle gecommiteerde projecten in 31-12-2021

Projectnaam	Totale Kosten verleend (TSK)	Totaal Financiering Publiek verleend	Financiering Efro verleend	Financiering Nationaal verleend	Financiering Overig Publiek verleend	Financiering Privaat verleend
Prioriteit 1	€ 14.300.308,67	€ 10.579.166,96	€ 5.542.754,73	€ 567.634,85	€ 4.468.777,38	€ 3.721.141,71
Automatisering	€ 76.000,00	€ 10.000,00	€ 10.000,00	€ 0,00	€ 0,00	€ 66.000,00
Duurzame moleculen - herindiening	€ 2.575.655,00	€ 1.400.568,00	€ 996.137,00	€ 0,00	€ 404.431,00	€ 1.175.087,00
Waterlab Circulair Water	€ 4.532.400,00	€ 3.969.216,00	€ 1.245.325,15	€ 567.634,85	€ 2.156.256,00	€ 563.184,00
IMAGING	€ 1.785.604,00	€ 1.046.120,20	€ 714.241,60	€ 0,00	€ 331.878,60	€ 739.483,80
AMDEX FieldLab	€ 3.036.023,47	€ 2.344.922,47	€ 1.214.409,47	€ 0,00	€ 1.130.513,00	€ 691.101,00
Haalbaarheidsonderzoek Smart Shipyard	€ 22.400,00	€ 10.000,00	€ 10.000,00	€ 0,00	€ 0,00	€ 12.400,00
Planet Bio Establishment Voucher	€ 36.208,77	€ 15.000,00	€ 15.000,00	€ 0,00	€ 0,00	€ 21.208,77
Smart Maintenance Schaarhoogwerkers BSE	€ 20.078,50	€ 10.000,00	€ 10.000,00	€ 0,00	€ 0,00	€ 10.078,50
Agbot - Autonome rupstrekker voor minimale bodemverdichting	€ 126.240,00	€ 100.000,00	€ 100.000,00	€ 0,00	€ 0,00	€ 26.240,00
Ekobot - autonomous mechanical weed control	€ 91.021,00	€ 82.500,00	€ 82.500,00	€ 0,00	€ 0,00	€ 8.521,00
Autonomous control volunteer potatoes	€ 122.543,00	€ 98.750,00	€ 98.750,00	€ 0,00	€ 0,00	€ 23.793,00
Fieldlab TechValley	€ 992.831,29	€ 842.831,29	€ 397.132,51	€ 0,00	€ 445.698,78	€ 150.000,00
Weed-Whacker -Autonome onkruid bestrijding--	€ 25.000,00	€ 25.000,00	€ 25.000,00	€ 0,00	€ 0,00	€ 0,00
Projectplan Olgo LH20	€ 58.950,00	€ 45.700,00	€ 45.700,00	€ 0,00	€ 0,00	€ 13.250,00
Optimalisering "drip-irrigatie" voor onbereden bedden teeltsy	€ 52.000,00	€ 33.500,00	€ 33.500,00	€ 0,00	€ 0,00	€ 18.500,00
Productierijp maken voorloze ploeg "Butterfly	€ 66.500,00	€ 38.000,00	€ 38.000,00	€ 0,00	€ 0,00	€ 28.500,00
Benutten Phacelia voor natuurlijke plaagbestrijding van trips i	€ 25.000,00	€ 25.000,00	€ 25.000,00	€ 0,00	€ 0,00	€ 0,00
Pre-pilot development Nature's Principles L-lactic acid product	€ 15.000,00	€ 15.000,00	€ 15.000,00	€ 0,00	€ 0,00	€ 0,00
Kennis uit data voor stikstof advisering	€ 124.806,00	€ 99.806,00	€ 99.806,00	€ 0,00	€ 0,00	€ 25.000,00
Mechanisch stuursysteem	€ 20.000,00	€ 10.000,00	€ 10.000,00	€ 0,00	€ 0,00	€ 10.000,00
Irrigatie op maat	€ 126.217,00	€ 99.908,00	€ 99.908,00	€ 0,00	€ 0,00	€ 26.309,00
Testen Suikerbieten vergelingsziekte in strokenteelt	€ 25.000,00	€ 25.000,00	€ 25.000,00	€ 0,00	€ 0,00	€ 0,00
Automatic aphid detection in potato fields	€ 91.540,00	€ 83.270,00	€ 83.270,00	€ 0,00	€ 0,00	€ 8.270,00
Effecten van de H2arvester zonnepanelen op gewasgroei in het s	€ 78.636,00	€ 54.636,00	€ 54.636,00	€ 0,00	€ 0,00	€ 24.000,00
Slimme monitoring scheurvorming kranen	€ 19.600,00	€ 9.800,00	€ 9.800,00	€ 0,00	€ 0,00	€ 9.800,00
Groeivoucher Deep Branch	€ 14.889,00	€ 14.889,00	€ 14.889,00	€ 0,00	€ 0,00	€ 0,00
Vestigingsvoucher Deep Branch B.V.	€ 30.665,64	€ 15.000,00	€ 15.000,00	€ 0,00	€ 0,00	€ 15.665,64
Sustainable production of biostimulant and pulp from kelp - P	€ 65.000,00	€ 32.500,00	€ 32.500,00	€ 0,00	€ 0,00	€ 32.500,00
Circular Banana Flavour from side-streams	€ 44.500,00	€ 22.250,00	€ 22.250,00	€ 0,00	€ 0,00	€ 22.250,00
Prioriteit 2	€ 11.503.244,60	€ 8.575.469,42	€ 3.306.015,99	€ 0,00	€ 5.269.453,43	€ 2.927.775,18
Willemsoord	€ 5.843.200,00	€ 5.843.200,00	€ 1.150.000,00	€ 0,00	€ 4.693.200,00	€ 0,00
H2 Pioniers Utrecht	€ 2.390.002,00	€ 848.001,00	€ 848.000,00	€ 0,00	€ 1,00	€ 1.542.001,00
Opschaling van cementloos en circulair beton	€ 1.272.664,60	€ 561.037,42	€ 509.066,00	€ 0,00	€ 51.971,42	€ 711.627,18
Wijzigingsvoorstel naar toeleidingsmogelijkheden Duurzaamh	€ 695.000,00	€ 695.000,00	€ 278.000,00	€ 0,00	€ 417.000,00	€ 0,00
Aanvullende aanvraag PowerParking	€ 831.147,00	€ 439.739,00	€ 332.457,99	€ 0,00	€ 107.281,01	€ 391.408,00
Aanvullende aanvraag opschaling cementloos en circulair beto	€ 471.231,00	€ 188.492,00	€ 188.492,00	€ 0,00	€ 0,00	€ 282.739,00
Prioriteit 3	€ 2.850.928,10	€ 1.605.697,55	€ 1.425.463,55	€ 0,00	€ 180.234,00	€ 1.245.230,55
Aan de slag met de praktische professional	€ 1.062.841,10	€ 531.420,55	€ 531.420,55	€ 0,00	€ 0,00	€ 531.420,55
VrouwenAcademie De Mussen	€ 1.149.967,00	€ 732.467,00	€ 574.983,00	€ 0,00	€ 157.484,00	€ 417.500,00
TechGrounds Rotterdam	€ 638.120,00	€ 341.810,00	€ 319.060,00	€ 0,00	€ 22.750,00	€ 296.310,00
Prioriteit 4	€ 5.017.768,10	€ 4.660.947,10	€ 1.818.575,10	€ 0,00	€ 2.842.372,00	€ 356.821,00
Circulair ecosysteem in Utrecht	€ 670.933,00	€ 314.112,00	€ 314.112,00	€ 0,00	€ 0,00	€ 356.821,00
Creatieve broedplaats De Vlucht	€ 755.307,85	€ 755.307,85	€ 202.307,85	€ 0,00	€ 553.000,00	€ 0,00

Harbour Oil - Plastic Waste to Chemicals	€ 1.024.844,40	€ 512.422,20	€ 512.422,20	€ 0,00	€ 0,00	€ 512.422,20
ILS Configurator - eenvoudig digitaal samenwerken in de bouw	€ 636.911,00	€ 286.609,95	€ 286.609,95	€ 0,00	€ 0,00	€ 350.301,05
BRIDGE-Gaan voor een Baan	€ 1.081.726,50	€ 1.081.726,50	€ 757.208,55	€ 0,00	€ 324.517,95	€ 0,00
Laagdrempelige GDPR/AVG Compliance voor MKB	€ 202.261,88	€ 121.357,13	€ 121.357,13	€ 0,00	€ 0,00	€ 80.904,75
Utrecht Tech Community	€ 2.883.175,42	€ 2.381.842,42	€ 1.888.618,42	€ 0,00	€ 493.224,00	€ 501.333,00
Decision support systeem voor geautomatiseerde maritieme n	€ 788.907,87	€ 473.344,20	€ 473.344,20	€ 0,00	€ 0,00	€ 315.563,67
ShareBouw Amsterdam	€ 2.264.111,80	€ 1.911.406,51	€ 1.499.974,09	€ 0,00	€ 411.432,42	€ 352.705,29
DE ROSETTASTEEN	€ 1.682.500,00	€ 925.000,00	€ 925.000,00	€ 0,00	€ 0,00	€ 757.500,00
Xirquate	€ 1.141.212,00	€ 684.727,20	€ 684.727,20	€ 0,00	€ 0,00	€ 456.484,80
Digitalisering van de bloedafname	€ 3.010.942,70	€ 1.806.565,62	€ 1.806.565,62	€ 0,00	€ 0,00	€ 1.204.377,08
Offshore Solar Demonstrator	€ 1.640.566,62	€ 984.339,97	€ 492.169,97	€ 492.170,00	€ 0,00	€ 656.226,65
REACT INH (Fonds)	€ 5.000.000,00	€ 3.000.000,00	€ 3.000.000,00	€ 0,00	€ 0,00	€ 2.000.000,00
PITA	€ 1.384.837,09	€ 825.149,46	€ 332.936,36	€ 332.936,00	€ 159.277,10	€ 559.687,63
Asbetter Acids Plant Study	€ 3.633.000,48	€ 2.000.000,00	€ 2.000.000,00	€ 0,00	€ 0,00	€ 1.633.000,48
WERKIWERKT	€ 3.000.180,00	€ 2.482.500,00	€ 1.500.000,00	€ 0,00	€ 982.500,00	€ 517.680,00
Walburg	€ 12.458.241,00	€ 12.458.241,00	€ 1.500.000,00	€ 0,00	€ 10.958.241,00	€ 0,00
Smart Farm	€ 1.847.524,76	€ 831.386,14	€ 415.693,07	€ 415.693,07	€ 0,00	€ 1.016.138,62
Smart Logistic Assistent	€ 454.315,50	€ 204.441,98	€ 204.441,98	€ 0,00	€ 0,00	€ 249.873,52
BVLOS Vliegcorridor naar zee voor UAV's	€ 1.379.203,67	€ 873.378,49	€ 416.445,85	€ 273.155,98	€ 183.776,66	€ 505.825,18
SSIM-Audio Management	€ 819.272,71	€ 368.672,66	€ 368.672,66	€ 0,00	€ 0,00	€ 450.600,05
AgriPlace Platform	€ 883.647,46	€ 397.641,36	€ 397.641,36	€ 0,00	€ 0,00	€ 486.006,10
Sevvy Smart E-Cooking	€ 649.969,47	€ 292.486,26	€ 292.486,26	€ 0,00	€ 0,00	€ 357.483,21
Digitale warmte in de MRA	€ 8.310.677,92	€ 1.755.351,67	€ 749.935,10	€ 749.935,00	€ 255.481,57	€ 6.555.326,25
Ontwikkeling van logistieke afhandeling van Cargo loop	€ 1.513.794,00	€ 681.207,30	€ 340.604,36	€ 340.602,94	€ 0,00	€ 832.586,70
Mozartflat op Open Warmtenet Delft	€ 11.607.793,88	€ 500.000,00	€ 500.000,00	€ 0,00	€ 0,00	€ 11.107.793,88
2Tokens fase II	€ 1.410.138,80	€ 762.620,72	€ 381.310,36	€ 381.310,36	€ 0,00	€ 647.518,08
Smart Energy voor Huurders	€ 1.662.039,27	€ 996.924,70	€ 996.924,70	€ 0,00	€ 0,00	€ 665.114,57
H2Haarlem	€ 2.160.496,80	€ 1.000.000,00	€ 1.000.000,00	€ 0,00	€ 0,00	€ 1.160.496,80
Breeze	€ 405.602,01	€ 182.520,90	€ 182.520,90	€ 0,00	€ 0,00	€ 223.081,11
Merwede Lab	€ 2.138.400,00	€ 2.138.400,00	€ 1.069.200,00	€ 0,00	€ 1.069.200,00	€ 0,00
Gebiedsgericht SLIM	€ 2.121.467,20	€ 1.633.975,98	€ 1.469.240,84	€ 0,00	€ 164.735,14	€ 487.491,22
Greenhouse Light Control	€ 2.310.000,00	€ 1.000.000,00	€ 1.000.000,00	€ 0,00	€ 0,00	€ 1.310.000,00
Workforce Augmentation Cluster	€ 749.642,29	€ 412.795,76	€ 374.821,14	€ 0,00	€ 37.974,62	€ 336.846,53
HSD Academy: De plek voor talentontwikkeling en upskilling v	€ 1.333.248,30	€ 1.333.248,30	€ 800.000,00	€ 0,00	€ 533.248,30	€ 0,00
Duurzaam energiesysteem Pampus	€ 1.842.162,32	€ 1.446.240,32	€ 996.240,32	€ 0,00	€ 450.000,00	€ 395.922,00
Leerpraktijkcentra voor Rotterdam-Zuid	€ 899.292,48	€ 745.808,48	€ 523.861,44	€ 0,00	€ 221.947,04	€ 153.484,00
TechGrounds Zuidoost	€ 596.732,00	€ 400.373,00	€ 392.633,00	€ 0,00	€ 7.740,00	€ 196.359,00
Fieldlab Reimagine Sports	€ 3.000.086,87	€ 1.567.272,65	€ 1.487.125,45	€ 0,00	€ 80.147,20	€ 1.432.814,22
Doorontwikkeling ChainCraft	€ 3.366.230,00	€ 1.500.000,00	€ 750.000,00	€ 750.000,00	€ 0,00	€ 1.866.230,00
Van zon naar schone tractie (ZST)	€ 1.774.800,00	€ 1.005.686,00	€ 496.500,00	€ 496.500,00	€ 12.686,00	€ 769.114,00
Imaging Data Platform (IMDAP)	€ 2.999.851,00	€ 2.105.807,00	€ 749.963,00	€ 749.962,00	€ 605.882,00	€ 894.044,00
Motor in beweging	€ 783.188,22	€ 783.188,22	€ 464.018,54	€ 0,00	€ 319.169,68	€ 0,00
BlueCity Circulair Water	€ 1.128.104,00	€ 515.600,00	€ 459.996,00	€ 55.604,00	€ 0,00	€ 612.504,00
Congestie management & Power Balancing (CPB)	€ 2.515.485,35	€ 1.695.789,61	€ 749.621,00	€ 702.373,99	€ 243.794,62	€ 819.695,74
Verwerking vezelversterkte thermoharders	€ 1.576.004,00	€ 840.839,00	€ 840.839,00	€ 0,00	€ 0,00	€ 735.165,00
TWIN - Duurzame kozijnen voor de hoogbouw	€ 327.798,00	€ 114.729,30	€ 114.729,30	€ 0,00	€ 0,00	€ 213.068,70
ERS	€ 435.476,00	€ 195.964,20	€ 195.964,20	€ 0,00	€ 0,00	€ 239.511,80
Open-source platform voor CO2 vrije houtbouw	€ 2.032.261,74	€ 1.205.218,18	€ 1.180.249,98	€ 0,00	€ 24.968,20	€ 827.043,56
Circotex	€ 2.667.000,00	€ 1.500.000,00	€ 1.500.000,00	€ 0,00	€ 0,00	€ 1.167.000,00
Nieuwe Banen	€ 3.137.250,96	€ 824.155,00	€ 701.965,00	€ 0,00	€ 122.190,00	€ 2.313.095,96
BlackReactor	€ 335.025,21	€ 150.761,34	€ 150.761,34	€ 0,00	€ 0,00	€ 184.263,87
Wings For Aid 3S	€ 3.098.000,00	€ 1.940.000,00	€ 1.220.906,00	€ 637.894,00	€ 81.200,00	€ 1.158.000,00
Inland shipping maximum sustainable	€ 1.559.762,64	€ 970.194,64	€ 459.345,06	€ 459.344,00	€ 51.505,58	€ 589.568,00
Green Battery	€ 1.033.483,87	€ 482.000,00	€ 482.000,00	€ 0,00	€ 0,00	€ 551.483,87
CellPro	€ 1.880.166,00	€ 1.000.000,00	€ 577.213,00	€ 422.787,00	€ 0,00	€ 880.166,00
Elektrificatie ombouwstelsel bestaande toestellen kleine bu	€ 1.859.128,10	€ 1.000.000,00	€ 500.000,00	€ 500.000,00	€ 0,00	€ 859.128,10
Digitaal, Dichtbij en Duurzaam	€ 1.556.060,88	€ 872.565,00	€ 872.565,00	€ 0,00	€ 0,00	€ 683.495,88
House of Skills 2.0 / Doorontwikkeling en uitrol	€ 2.140.860,30	€ 1.870.363,95	€ 1.498.602,21	€ 0,00	€ 371.761,74	€ 270.496,35
PowerBlades	€ 361.346,14	€ 180.673,07	€ 180.673,07	€ 0,00	€ 0,00	€ 180.673,07
Klimaatwinst met Torrgreen	€ 2.239.152,00	€ 1.000.000,00	€ 1.000.000,00	€ 0,00	€ 0,00	€ 1.239.152,00
Continuïteitsbescherming & Dataveiligheid bij gebruik SaaS le	€ 220.837,00	€ 99.376,00	€ 99.376,00	€ 0,00	€ 0,00	€ 121.461,00
AguroTech	€ 429.218,20	€ 193.148,19	€ 193.148,19	€ 0,00	€ 0,00	€ 236.070,01
Multilocal Biohubs	€ 231.687,20	€ 115.843,60	€ 115.843,60	€ 0,00	€ 0,00	€ 115.843,60
Versnellen Groene Digitalisering Glastuinbouw	€ 1.996.016,00	€ 1.074.365,00	€ 489.521,00	€ 489.521,00	€ 95.323,00	€ 921.651,00
Isuna Compliance and Resilience Platform	€ 429.766,42	€ 257.859,85	€ 257.859,85	€ 0,00	€ 0,00	€ 171.906,57
Ontwikkeling X-secure platform	€ 1.153.960,00	€ 688.728,00	€ 688.728,00	€ 0,00	€ 0,00	€ 465.232,00
DigiCity - launching Urban Air Mobility	€ 1.827.473,20	€ 1.657.880,74	€ 1.000.000,00	€ 0,00	€ 657.880,74	€ 169.592,46
Platform Rotterdam Digitaal	€ 1.216.088,62	€ 729.653,17	€ 729.653,17	€ 0,00	€ 0,00	€ 486.435,45
Klaar om te Kiezen	€ 556.402,00	€ 389.481,00	€ 389.481,00	€ 0,00	€ 0,00	€ 166.921,00
Sol Mobilia	€ 784.449,67	€ 465.199,83	€ 465.199,83	€ 0,00	€ 0,00	€ 319.249,84
Walstroom Boskalis Waalhaven	€ 1.671.500,00	€ 1.000.000,00	€ 500.000,00	€ 500.000,00	€ 0,00	€ 671.500,00
MaX: Make and Xperience	€ 723.961,00	€ 496.674,20	€ 496.674,20	€ 0,00	€ 0,00	€ 227.286,80
Aan de slag met de praktische professional in Rotterdam	€ 851.242,03	€ 559.242,03	€ 559.242,03	€ 0,00	€ 0,00	€ 292.000,00
BBLS-kas	€ 4.816.500,00	€ 1.223.850,00	€ 1.223.850,00	€ 0,00	€ 0,00	€ 3.592.650,00
Het alternatief voor onkruid beheersing in een vroeg stadium	€ 355.955,00	€ 213.104,00	€ 213.104,00	€ 0,00	€ 0,00	€ 142.851,00
Aanvullende kapitaalstorting IQe	€ 2.760.000,00	€ 1.380.000,00	€ 754.266,25	€ 0,00	€ 625.733,75	€ 1.380.000,00
Totaal	€ 218.680.629,63	€ 136.027.727,05	€ 79.476.962,75	€ 11.140.206,18	€ 45.410.558,12	€ 82.652.902,58

Bijlage 2: Resultaten nieuwe vastgestelde projecten 2021 (inclusief prioriteit)

Neuroshirt (1)

Dit project heeft een Kansen voor West-bijdrage ontvangen van € 355.872 (€177.936 EFRO en € 177.936 Rijkscofinanciering) en is in december 2021 vastgesteld.

Elitac een ontwikkelbedrijf is (van idee naar productie) die wearables maakt in textiel geïntegreerd in opdracht van andere bedrijven op basis van ontwikkeling van een techniek met rekbare elektronica. Samen met het Universitair Medisch Centrum Utrecht (UMCU) is de afgelopen 3 jaar gewerkt aan de verbetering van de neuronavigator software in NeuroShirt voor gebruik tijdens operaties.

Op basis van neuronavigatie apparatuur van Medtronic en Brainlab, is een nieuwe methode ontwikkeld om de informatie uit het navigatie apparaat met geluid aan te bieden.

Het NeuroShirt wordt als oplossing gezien voor dit probleem, door het scherm te vervangen voor haptische feedback, waarmee de chirurg navigatie informatie krijgt door middel van trillingen op de rug. De belangrijkste onderdelen voor de proof-of-conceptfase van een 1ste prototype Neuroshirt zijn gehaald. Elitac is sinds het project gegroeid van 6 naar 12 fte.

Port4Innovation (1)

Dit project heeft een Kansen voor West-bijdrage ontvangen van € 569.734 (EFRO) en is in december 2021 vastgesteld.

Port4Innovation richtte zich op het tot stand brengen van een innovatief ecosysteem in de kop van Noord-Holland voor de maritieme, mariene en offshore sector onder leiding van Stichting Energy Port (beter bekend als Maritime Campus Netherlands).

Binnen het eerste projectonderdeel Business Support zijn 6 masterclasses gegeven en 19 bedrijven ondersteund. Voorbeelden zijn Slow Mill en BlueLinked.

Het tweede projectonderdeel betrof een grote verkenning en innovatietraject rond zilte teelt in verband met toenemend tekort aan zoetwater. Inmiddels zijn de zilte aardappels en wortels al bij de Jumbo te koop. Het derde projectonderdeel was de ontwikkeling van een corrosietool, die meet hoe de roestsituatie van schepen is. Deze tool is online te vinden (www.corrprediction.com). De (shop corrosion modelling) geeft een prognose van de mate waarin een schip last heeft van corrosie.

Leer-werkplaatsen Utrecht (3)

Dit project heeft een Kansen voor West-bijdrage ontvangen van € 1.178.050 (EFRO) en is in oktober 2021 vastgesteld.

Het project Leerwerkplaatsen heeft gelopen van oktober 2015 tot en met december gewerkt aan het ontwikkelen van leerwerkplaatsen voor studenten. De focus in het project was MBO2 Dienstverlening Concreet zijn dit in hoofdlijnen de resultaten:

- Vanaf 2015 tot eind 2020 ruim 400 stageplaatsen (BPV) voor studenten MBO2 DHZW (Dienstverlening Helpende Zorg en Welzijn).
- Ruim 60 stageplaatsen voor studenten van MBO4 en HBO.
- Gemiddeld 40 opdrachtgevers per jaar.
- Studenten leren beroepshouding, beroepsvaardigheden, taal en cultuur.
- Het leren in een wijkleerbedrijf draagt bij aan zelfregie, zelfredzaamheid en het nemen van eigen verantwoordelijkheid.
- Gemiddelde diplomasucces voor studenten met stage-ervaring bij een wijkleerbedrijf. Gedurende de looptijd van het project: 84,6% ten opzichte van 61,6% in een reguliere stage bij een werkgever.
- Twee door SBB erkende wijkleerbedrijven (Overvecht van ROC MN en Kanaleneiland Wijksupport).
- Nieuw onderwijsaanbod is ontwikkeld dat aansluit op leren in de praktijk (BOT).
- Professionalisering van docenten door het opdoen van actuele praktijkervaring.

- Het EFRO-project laat zien dat het slagingspercentage van studenten die bij een wijkleerbedrijf hebben stagegelopen (Overvecht, Ondiep, Kanaleneiland) gemiddeld 30% hoger is dan bij studenten die een reguliere stage hebben gelopen.

Opschaling bamboeproductie en verwerking tot bamboevezel en -composiet (1)

Dit project heeft een Kansen voor West-bijdrage ontvangen van € 314.477 (EFRO) en is in september 2021 vastgesteld.

In dit project is een proof of concept gemaakt voor composiet productie op basis van bamboe. Door het ontwikkelen van nieuwe destilleertechnieken en machines. Dit proof of concept is gelukt, maar de meest kansrijke toepassing van het bamboecomposiet is niet de oorspronkelijke dijkverzwaring, maar toepassing als materiaal in ondermeer de automotive. De productielijn kan nu de laatste fase in richting markt (met behulp van een REACT-EU subsidie uit KvW).

De ontwikkelde machines in het project zijn:

1. Voorselectie machine
2. Presplitter
3. Horizontale splitter
4. Kam machine
5. Kaarde machine
6. Wrapspinning machine

Samen Sterk voor de Toekomst op Rotterdam-Zuid (3)

Dit project heeft een Kansen voor West-bijdrage ontvangen van € 2.749.057 (EFRO) en is in september 2021 vastgesteld.

Samen Sterk voor de Toekomst op Rotterdam-Zuid (Samen Sterk) heeft een veelheid aan concrete, tastbare resultaten opgeleverd die nodig waren voor de duurzame realisatie van de projectdoelstellingen. Er is na een pilot leermeester-gezeltraject een vernieuwde niveau 1 opleiding 'Entree tot de Haven' uitgewerkt die gefaseerd gerealiseerd wordt. Het ontwikkelen van een passend pedagogisch klimaat dat past bij de jongeren uit de doelgroep en het bekwamen daarin van docenten, begeleiders en betrokkenen is daarbij een expliciet onderdeel geweest van het project. Er is geïnvesteerd in de bekendheid en aantrekkelijkheid van de STC-opleidingen, met name op niveau 1 en 2, onder jongeren met afstand tot de arbeidsmarkt en afkomstig uit Rotterdam-Zuid. Er zijn voorlichtingsmaterialen ontwikkeld voor deze doelgroep en samengewerkt met het Startcollege, om in de entreeklassen daar de haven met de arbeidsperspectieven die daar zijn, op het netvlies te brengen bij de deelnemers.

Ook is onderzocht welke trends en ontwikkelingen van invloed zijn op het werk in de sectoren waar STC voor opleidt. Er zijn aan de hand van een desk study, een conferentie, workshops en interviews met het bedrijfsleven toekomstscenario's gemaakt en beroepsprofielen van de toekomst ontwikkeld. Op basis daarvan is een forse onderwijsvernieuwing in een breed scala van opleidingen doorgevoerd om een eventuele mismatch op de arbeidsmarkt aan te pakken. Daarbij zijn zowel vakinhoudelijke elementen als didactische vernieuwing doorgevoerd, met als doel jongeren een doeltreffend leerproces te helpen doormaken en ze beter voorbereid de arbeidsmarkt te helpen betreden. Nieuwe leermiddelen en onderwijsconcepten zijn ontwikkeld of aangekocht en geïmplementeerd, doorgevoerde veranderingen zijn ook met leerlingen geëvalueerd en docenten zijn begeleid bij het overnemen van het eigenaarschap over de vernieuwde opleidingen. Dit alles met als doel om voldoende aanwas van jong, deskundig en wendbaar personeel te organiseren zodat kwalitatief en kwantitatief wordt aangesloten bij wat de arbeidsmarkt van overmorgen vraagt.

Er zijn 20 samenwerkingsverbanden gerealiseerd en 16 deelnemende bedrijven.

Routekaart Token Financiering (1)

Dit project heeft een Kansen voor West-bijdrage ontvangen van € 102.278 (EFRO) en is in september 2021 vastgesteld.

De ontwikkelde Token Routekaart helpt bedrijven en instellingen om een besluit te nemen of het zelf uitgeven van tokens al dan niet een mogelijkheid is. Er zijn drie use-cases gebruikt en alle opgedane kennis, ervaring en projectresultaten zijn gebundeld in de in 2020 opgerichte stichting 2Tokens.

- 1) Non-Fungible Token, dit zijn tokens die worden gebruikt om documenten te versturen/ te beveiligen. Binnen de use-case is aangetoond dat dit als een technische oplossing mogelijk is en hiervan wordt nu al gebruik gemaakt. Binnen de use-case is gekeken naar de juridische beperkingen en de aanpassingen die nodig zijn in de wet- en regelgeving.
- 2) Utility token, binnen deze use-case is gekeken hoe tokens ingezet kunnen worden voor de financiering van bedrijven/ startups.
- 3) Security tokens, hier moest het nodige aan gedaan worden met regelgeving. Maar aan de hand van echte use-cases laten zien dat dit geen verre toekomst is, maar dat dit nu al gedaan wordt. Mooi voorbeeld HbR. Door middel van tokens kan worden vastgesteld dat de file die wordt toegestuurd authentiek is. Hiermee kan digitale 'asset' worden overgedragen. Uitdaging zat minder in de technologie (wordt fase 2), maar meer in hoe je het eigendom overdraagbaar maakt en dit inpast in de wet- en regelgeving. Wetsvoorstel ligt nu ter consultatie, waarmee het juridische kader voor digitaal eigendomsoverdracht mogelijk gemaakt wordt.

Voor HbR is Singapore een belangrijke handelslijn. In eerste instantie wordt nu gekeken om het tussen Nederland en Singapore te regelen. Vervolgens wordt gekeken hoe dit Europees uitgerold kan worden. Gedurende de looptijd van het project zo'n 20 bedrijven en not-for-profit organisaties betrokken geweest bij diverse werkgroepen, 3 use-cases en 3 rondetafel-sessies.

eGGZ innovatie- en implementatie (1)

Dit project heeft een Kansen voor West-bijdrage ontvangen van € 886.882 (€443.441 EFRO en € 443.441 Rijkscofinanciering) en is in september 2021 vastgesteld.

Operationaliseren van een eHealth implementatiecentrum (<https://www.e-mence.org/nl/nieuws/infoclip-over-het-eggz-centrum-online>) voor de GGZ waarin 4 virtual reality toepassingen zijn ontwikkeld en getest. Hierbij gaat het om de volgende producten:

- 'Ctrl 360 / Ctrl app' (VR rollenspel voor agressiehantering)
- 'Shadow's Edge' (serious game tegen depressie)
- '3MDR' (VR en beweging tegen PTSS)
- 'Lunchroom Zondag' (app tegen depressie)

Ook is er een Zelfredzaamheidsmatrix (ZRM) van de GGD Amsterdam gedigitaliseerd en is er specifieke kennis ontwikkeld met betrekking tot het in de praktijk implementeren van e-mental health (eMH) toepassingen.

Fieldlab Freshteq (1)

Binnen dit project is verder gewerkt aan methoden voor klimaatonafhankelijk telen. TNO heeft binnen het fieldlab Freshteq een low-cost multi-parameter platform voor relevante nutriënten ontwikkeld in de (glas)tuinbouw, i.h.v. voor stikstofcomponenten. Het uiteindelijke doel is de ontwikkeling van een low-cost NPK (stikstof, fosfaat, kalium) sensor voor in-line monitoring in de tuinbouw. Het reeds bestaande detectieplatform (opto-electronica) is aangepast voor optimaal gebruik in een multiparameter setting, het proof of concept is aangetoond. Als onderdeel van de all-climate-kas is ook onderzoek gedaan naar het daglichtloos telen in klimaatcellen op locatie World Horti Center en locatie Zwaagdijk.

De ontwikkeling naar teelten in een gecontroleerde omgeving is in dit project verder doorontwikkeld. In het kader daarvan zijn diverse proeven gedaan naar de mogelijkheden van teelten onder water en led licht in klimaatcellen. Op locatie WHC zijn o.m. onderzoeken uitgevoerd op Sla, Chrysant en Gras. Er is een substraatloos-systeem voor de teelt van chrysanten op led licht ontwikkeld. Daarbij werd de rol van led licht onderzocht. Doel was om tot een teeltaanpak te komen waarin led licht kan bijdragen aan kwaliteitsverbetering in chrysant. Er zijn proeven gedaan met sla (kiemtest en op water), chrysanten, spinazie en andijvie.

De Startmotor (3)

Dit project heeft een Kansen voor West-bijdrage ontvangen van € 167.764 (EFRO) en is in augustus 2021 vastgesteld.

Het project De Startmotor betreft een onderzoek naar een goede manier voor het in beweging brengen van de onderkant van de arbeidsmarkt met als doel het opleveren van een blauwdruk. Deze is gemaakt en openbaar te raadplegen op <http://www.allesisopzuid.nl/projecten/startmotor>.

De Startmotor is een opstap naar een vernieuwde ketensamenwerking tussen opleiders en werkgevers in Rotterdam Zuid, die leidt tot een continue toename van ontwikkelpaden voor lager opgeleide werknemers en werkzoekenden. Concreet is de blauwdruk een transitieagenda voor een duurzame arbeidsmarkt op Rotterdam Zuid en een handreiking voor bedrijven ineen.

Voor de praktijk input zijn er bij Stedin en bij Heijmans twee trajecten bekeken (customer journeys). In de customer journeys is in kaart gebracht wie wat, wanneer en van wie nodig heeft om door- en in te kunnen stromen. Het project betrof 1 samenwerkingsverband met daarin 9 deelnemende bedrijven.

Verbonden met Zuid (3)

Dit project heeft een Kansen voor West-bijdrage ontvangen van € 475.264 (EFRO) en is in juni 2021 vastgesteld.

Het doel van het project was om 200 jongeren uit Rotterdam-Zuid toe te leiden naar werk. Er zijn 139 jongeren van een leerplek voorzien bij de 6 partners die aan het project deelnemen.

Verder is naar aanleiding van het project handboek "Verbonden met Zuid" gepubliceerd. Hierin worden de succesfactoren besproken om jongeren uit Rotterdam-Zuid toe te leiden naar werk in loondienst. Een belangrijke rol was er in dit project voor Rijnmondbouw heeft een contract met WSPR om jongeren in 10 weken te opleiden en Wajong jongeren in 20 weken. In de bouwsector is er een grote vraag naar deze jongeren waarbij een baan in loondienst na opleiding groot is. Naast de bouw hebben ook schoonmaak- en horecabedrijven meegedaan.

Achterover Wieringermeer (1)

Dit project heeft een Kansen voor West-bijdrage ontvangen van € 851.323 (EFRO) en is in juni 2021 vastgesteld.

Dit project, dat opgebouwd is uit een aantal deelprojecten rond waterbheer en beperken van het schaarse zoetwater en benutten van zoutwater, is matig succesvol geweest, mede veroorzaakt door externe wetgeving en andere factoren, waardoor de geteste business cases hoewel inhoudelijk geslaagd nog niet tot rendabele businesscases konden worden opgewerkt. De bodemgebonden zilte teelt van kool en sla is succesvol getest op de proefboerderij. Ook de kweek van de Chinese wolhandkrab is daar getest en was succesvol. Het deelproject Sportviseerij heeft veel kennis en informatie opgeleverd over de kweek van larven van de Black Soldier Fly (op afvalstromen) als nieuw visvoer.

Toegepaste Innovaties voor Maritiem Automatisering (1)

Dit project heeft een Kansen voor West-bijdrage ontvangen van € 1.047.139 (EFRO) en is in juni 2021 vastgesteld.

Binnen TIMA hebben de partners vanuit hun verschillende expertises samengewerkt aan de digitalisering van die steeds schaarser wordende knowhow en de automatisering van het proces van snijden en lassen van unieke onderdelen.

De partners zijn er daarbij in geslaagd slimme software te ontwikkelen, die de robot direct aanstuurt vanuit een CAD-tekening. Een zogenaamde digitale configurator haalt daarbij de juiste informatie over het te produceren onderdeel met lasvolgordes uit slim opgebouwde databases met gegevens van lasonderdelen en las-algoritmes, verbonden in een ICT-architectuur. Om deze 'vertaalslag' van praktijkvaardigheid naar programmeertaal te vereenvoudigen is in TIMA ook een 'slimme pen' ontwikkeld. Met deze digitale lastoorts kunnen ervaren lassers exact aangeven hoe er gelast moet worden. De pen zet dit vervolgens om in een digitale tekening waarmee een robot het laswerk uitvoert.

De automatisering van het lassen en snijden brengt ook proceslogistieke uitdagingen met zich mee. Bij de productie van enkelstuks met verschillende vormen en afmetingen zal een robotinstallatie zo ontworpen moeten worden, dat hij al deze onderdelen kan verwerken en bewerken: hoe houdt de robot de onderdelen vast, hoe verplaatst hij ze en kan hij met zijn arm overal goed bij? Hiervoor zijn veel innovatieve deeloplossingen ontwikkeld binnen het project, zoals een draaitafel waarin verschillende formaten en vormen onderdelen kunnen worden ingeklemd en een rijdende robotopstelling. Het resultaat van de technologische innovaties binnen TIMA is een verhoogde productiviteit, een verkorte doorlooptijd en een minimale fysieke begeleiding bij het productieproces. De robotisering heeft ertoe geleid dat vakkennis binnen het bedrijf digitaal geborgd wordt en de productiviteit verhoogt waardoor minder werk hoeft te worden uitbesteed. Dat daarbij een zeer hoogwaardige kwaliteit bereikt wordt, blijkt onder meer uit het feit dat de high tech lasrobot bij De Waal en de operator inmiddels gecertificeerd zijn.

De lerende Steen (1)

Dit project heeft een Kansen voor West-bijdrage ontvangen van € 798.532 (EFRO) en is in juni 2021 vastgesteld.

Dit project probeert meer kennis en effectiviteit voor verbrandingsovens door slimme sensoren te genereren. Na een literatuurstudie bij TNO/ECN omtrent aard en omvang van de degradatie van vuurvast is er in dit project bij een AVI real life data verzameld. Daarna is een testinstallatie gebouwd bij TNO/ECN in Petten. In deze testinstallatie (GROB: Grove Rooster Opstelling Biomassa) zijn een groot aantal testen uitgevoerd met diverse soorten vuurvaste steen en ankers onder diverse omstandigheden.

Een overzicht van de resultaten van dit project:

- Inzicht waarom de degradatie van de vuurvaste steen en de ankers versneld plaatsvindt;
- Mogelijkheden om met dit inzicht de bedrijfsvoering van een AVI en daarmee ook het onderhoudsproces en de tijdstippen waarop onderhoud moet gaan plaatsvinden adequater te sturen;
- Een (assetmanagement) demonstrator voor het vuurvaste deel, inclusief de ankers van de AVI waarmee men een onderbouwing krijgt en de consequenties zichtbaar maakt bij besluiten die men neemt tijdens het verbrandingsproces;
- In het MBO onderwijs toevoegen van een module smart maintenance waarin men inzicht krijgt in het omgaan met sensoren en dataverwerking;
- In het HBO is een curriculum ontwikkeld data analyse. Omdat het analyseren van data in meer sectoren plaats gaat vinden is dit curriculum ook breder inzetbaar.

Eindrapportage De Lerende Steen

- De methodiek van denken (toepassen van smart maintenance) draagt ook indirect bij aan reductie van milieuvervuilende stoffen en aan de energietransitie alsmede efficiency waardoor de concurrentiepositie van de deelnemende bedrijven wordt verbeterd in Nederland en daarbuiten.
- Tot slot wordt het project voortgezet zodat de asset management demonstrator door ontwikkeld wordt naar een marktrijp product allereerst voor de AVI's. Indien dit wordt gerealiseerd zal ook de GROB hierbij van toepassing kunnen zijn. Dit zal bovendien ook positieve economische (zoals hierboven vermeld) en milieueffecten hebben voor de provincie Noord-Holland.

SurgINNOV (1)

Dit project heeft een Kansen voor West-bijdrage ontvangen van € 735.334 (€367.667 EFRO en € 367.667 Rijkscofinanciering) en is in juni 2021 vastgesteld.

In dit project is een *Virtual Reality platform* ingericht, waar chirurgen (in opleiding) elkaar kunnen ontmoeten en kennis uitwisselen. In het eerste deel van het project zijn hierin 18 regio's (in het lichaam) ontwikkeld en 50 operatieprocedures.

De resultaten van het tweede doel in het project: het opzetten van een *Surgmap*.

Door filmpjes verkregen van diverse chirurgen uit andere landen is de Surgmap gevuld met echt beeldmateriaal. De waarde van deze Surgmap is dat 'het kaf van het koren' is gescheiden en duidelijk is wat geaccepteerd en wat niet geaccepteerde werkwijzen zijn.

Incision levert het platform, maar de chirurgen bepalen wat 'goed' of 'fout' is.

Het derde doel is het opzetten van het *innovation centre*, ook wel Way of Working genoemd.

Hierbij gaat het om het verbeteren van de samenwerking van een operatieteam. Het operatieteam krijgt op topsnelheid te zien hoe de chirurg werkt. De chirurg kan eenvoudig door het aanklikken van enkele opties per variatie duidelijk maken hoe hij werkt en daaruit volgt het protocol voor de operatie. Ook krijgen de teamleden met behulp van plaatjes vooraf te zien hoe de patiënt ligt en waar bijvoorbeeld de diverse infusen en andere meetinstrumentaria aangesloten moeten worden. Ook tijdens de operatie krijgt men direct support door te zien bij welke stap de chirurg is en wat de vervolgstappen zullen zijn. Het team kan zich daarop voorbereiden. Na afloop ondersteunt deze innovatie bij het opstellen van het OK-verslag.

H2Storage (1)

Dit project heeft een Kansen voor West-bijdrage ontvangen van € 124.117 (EFRO) en is in april 2021 vastgesteld.

Deze haalbaarheidsstudie heeft laten zien dat het technische en economisch mogelijk is met innovatieve composiettechniek in Nederland zeer hogedruk tanks geautomatiseerd te produceren ten behoeve van de toekomstige opslag en transport van (groene) waterstof. Daarmee is de voornaamste doelstelling van de haalbaarheidsstudie behaald.

Op basis van de haalbaarheidsstudie gaat H2Storage zich in het vervolg richten op het produceren van een gecertificeerde 'echte' 700 bar hogedruk waterstoftank voor zwaar transport en opslag en transport in containers. De ontworpen tank kan meer waterstof vervoeren en is lichter dan concurrerende tanks. Ook zijn de gebruikte materialen grotendeels recyclebaar of herbruikbaar.

Smart Industry Fieldlab: ACM (1)

Dit project heeft een Kansen voor West-bijdrage ontvangen van € 2.354.471 (€1.177.236 EFRO en € 1.177.235 Rijkscofinanciering) en is in maart 2021 vastgesteld.

Het Smart Industry Fieldlab ACM project heeft mede bijgedragen aan het op korte termijn op de markt brengen van een composieten stoel en zweeflampjes, een vliegende auto, composieten scheepsdeuren

en een veiligheidsconcept voor mens-robot samenwerking. Hiermee hebben 4 van de 7 ontwikkelprojecten al concrete korte termijn marktkansen opgeleverd.

Daarnaast zijn een composieten landing gear en een PowerPlane® (bijna) gereed voor de laatste (volgende) test fase, en is de business case voor bodemplaten aangetoond. Kennis is opgebouwd en studenten hebben bedrijven geholpen om automatiseringsstappen te zetten. Ook zijn er door meerdere deelnemers aan het EFRO-project verschillende patenten aangevraagd.

Safer Patient Toileting System (SPTS) (1)

Dit project heeft een Kansen voor West-bijdrage ontvangen van € 724.657 en is in juli 2020 vastgesteld. Het Safer Patient Toileting System (SPTS) is een veilig, ecologisch en gebruiksvriendelijk toiletsysteem voor deze patiënten. Het Systeem bestaat uit biologisch afbreekbare disposables, een fluisterstille vermaler, een Smart Bin (afvalbak) en IT-technologie die real-time service en voorraadbeheer mogelijk maakt. De ontwikkelde single use producten betreffen; Poppa, bedpan, wipes. Alle tests van de producten zijn door zorgmedewerkers uitgevoerd bij de diverse ziekenhuizen en zorginstellingen. Voor de ontwikkelde projecten is patent aangevraagd.

HealthTech Park (4)

Dit project heeft een Kansen voor West-bijdrage ontvangen van € 1.781.111 (EFRO) en is in februari 2021 vastgesteld.

De doelstelling van het project was om door middel van de ontwikkeling van een kwalitatief hoogwaardige, aantrekkelijke en toegankelijke hotspot voor healthtech in samenwerking en aansluiting met andere initiatieven in dit gebied, het vestigingsklimaat te verbeteren van Amsterdam ZuidoostZuid. De activiteiten rondom het inrichten van de incubatorruimte, het gebouw en de ontwikkeling van het gebied bleken zeer succesvol. Met de komst van de European Medicine Agency en de verhoogde ambities van de Gemeente Amsterdam op het gebied van Life Sciences & Health zijn veel zaken in een stroomversnelling geraakt. Daarnaast bleek de behoefte aan inhoudelijke steun op het gebied van ondernemerschap en healthtech groter dan vooraf gepland. Dit heeft ertoe geleid dat de focus voor de tweede helft van het project is verlegd naar activiteiten rondom ondernemerschapsprogramma's en business development, om gecreëerde kansen binnen het district om te zetten in waarde. Ruimte binnen de begroting van het project kwam met name uit de geplande activiteiten met betrekking tot het matchen van arbeidspotentieel. Deze bleken niet meer nodig door de reeds bestaande initiatieven in Amsterdam ZuidoostZuid.

Uiteindelijke resultaten van het project zijn:

Circa 1500 m2 ahti-incubatorruimte speciaal ingericht voor startende healthtech-bedrijven. Tijdens het project zijn 21 healthtech ondernemingen in hun (door)ontwikkeling ondersteund op het gebied van ondernemerschap en huisvesting. Toename werkgelegenheid is meer dan 50 fte (werkpakket 1, 3, 4 en 5). Dit heeft geleid tot een succesvol en blijvend acceleratorprogramma: HealthInc, waarin vanaf 2020 jaarlijks circa 10 Europese healthtech startups – tijdelijk gehuisvest in het AHTC – in 12 weken een professionaliseringslag maken met behulp van het uitgebreide internationale netwerk aan multidisciplinaire dienstverleners en investeerders dat is ontstaan (werkpakket 1, 4 en 5). Bovengenoemde incubatorruimte is gecreëerd in het Amsterdam Health & Technology Center (AHTC). Voorheen was dit een leegstaand bankgebouw, dat door de profilering en branding van het gebouw en het gebied en georganiseerde netwerk- en marketingactiviteiten in de afgelopen jaren is getransformeerd tot een aantrekkelijke, hoogstaande en toegankelijke hotspot voor bedrijven op het snijvlak van gezondheid en technologie (healthtech). In totaal biedt het AHTC 30.000 m2 aan kantoor- en labruimte, bestaande uit 27 bedrijven, met meer dan 1000 fte aan medewerkers. Een strategie en de daaruit volgende 'branding' en positionering van het Zuidoost-Zuid/Amstel III gebied naar het Amsterdam Life Sciences District, dat in omvang en belang groeit.

Microalgae for the replacement of (1)

Dit project heeft een Kansen voor West-bijdrage ontvangen van € 41.587 (EFRO) en is in januari 2021 vastgesteld.

De doelstelling van het project was microalgen economisch aantrekkelijk te maken om antibiotica te vervangen in veevoeding. Hiervoor is gekeken of omega-3 olie onttrokken kon worden. Dit bleek niet mogelijk zonder voorbehandeling. Onder diverse condities zijn testen uitgevoerd om de beste voorbehandeling te selecteren. Uit deze testen is gebleken dat er tussen de verschillende leveranciers kwaliteitsverschillen waren in de biomassa. Uiteindelijk is er één product geselecteerd waarop de extractie heeft plaatsgevonden.

Met de onttrokken omega-3 olie zijn 2 testen uitgevoerd door middel van voedingsproeven. De eerste proef op 2 maanden oude kalveren (8 stuks) en de tweede proef op 1 maanden oude kalveren (22 stuks). Dit is een relatief laag aantal testen, wat vooral wordt veroorzaakt doordat men een gelijke populatie in leeftijd wilde hebben en boeren 'koudwatervrees' hebben om aan dergelijke proeven mee te doen. Naast de testen voor veevoeding is er ook een aan de algen onttrokken omega-3 voedingssupplement (capsule) op de humane markt gebracht onder de naam Ocean Heroes. Dit product wordt zowel business to consumer (bol.com) verkocht als business to business.

Energieacademie (3)

Dit project is voortijdig gestopt vanwege een faillissement en in november 2021 op 0 vastgesteld.

Voucherprojecten

Goeree Telt 4 GoA mee (1)

Dit project is voortijdig gestopt vanwege terugtrekking en in juni 2021 op 0 vastgesteld.

3D Printing voor Slimme Noodwoning (1)

Dit project heeft een Kansen voor West-bijdrage ontvangen van € 10.000 (EFRO) en is in april 2021 vastgesteld.

In dit haalbaarheidsonderzoek is onderzocht of een aanvullende digitale productietechniek - 3D Printing - in combinatie met een aanvullend materiaal uit reststromen kan worden ingezet om een volledig werkende totaaloplossing te realiseren. Daarbij zijn de volgende deelvragen onderzocht:

- Welke 3D-printtechniek en welk type 3D-printer zijn geschikt de verschillende deelproblemen?
- Welke materialen uit lokale reststromen zouden geschikt zijn voor de verschillende deeloplossingen?
- Welke combinatie techniek/printer en materiaal zou het beste passen binnen de gestelde ontwerpeisen?

Bovengenoemde deelvragen zijn in het onderzoek nader onderzocht en de resultaten zijn gedetailleerd vastgelegd in een eindrapport. Onderstaande activiteiten zijn uitgevoerd op locatie in het Fieldlab BouwLab R&Do in Haarlem en op locatie bij Circlefied in Lijnden.

Fase 1: Desk research

- Materiaal onderzoek
- Onderzoek naar het productieproces

Fase 1 heeft geresulteerd in een ontwikkelmatrix.

Fase 2: Product design + prototyping

- Ontwikkeling van 5 ontbrekende functionaliteiten (designschets + globale technische uitwerking)
- 3D productie van 2 deeloplossingen

Fase 2 heeft geresulteerd in 2 prototypes, gemonteerd in het bestaande model.

BioMosae Proces Validatie (1)

Dit project heeft een Kansen voor West-bijdrage ontvangen van € 15.000 (EFRO) en is in februari 2021 vastgesteld.

De Bioprocess Pilot Facility Delft (BPF) fermentatie-proeven uitgevoerd in een 10 liter fermentor met als doel het verhogen van de bacteriële celgroei doormiddel van procesoptimalisatie. De betreffende optimalisatie, waarbij geen gebruik wordt gemaakt van dragermateriaal (in huidige proces wel het geval), zal de schaalbaarheid van de productie minder complex en daardoor goedkoper maken. Ook is de geschiktheid van een door BPF geselecteerd medium onderzocht. Verder is er bepaald of een verhoogde bacteriële groei ook leidt tot een hogere productactiviteit, hetgeen een indicatie is voor de werkzaamheid. Door het gebruik van een ander medium wordt een verhoogde cel concentratie bereikt, waarmee de enzymatische activiteit van het product een factor 20 hoger ligt in vergelijking met andere product monsters.

Bijlage 3: Drie projecteninterviews

Hierna volgt een uitgebreide beschrijving van drie projecten in het Kansen voor West II-programma. De eerste is CoCoMine-2 waarbij onderzoeken worden uitgevoerd voor hergebruik van CO-2. De tweede is *E-health Gebruikersgilde*. Dit project gaat over een 'Proefkamer' waar ouderen met zorgprofessionals en ondernemers een palet aan eHealth innovaties begeleid kunnen ervaren en eigen maken. Variërend van sensortechnologie voor bewegen op afstand tot een slim 'agendahorloge' en adaptieve breintraining.

Het laatste project is *New Creatives* dat een belangrijke impuls moet geven aan de creatieve industrie en creatieve makers uit de buitenwijken van de stad.

CoCoMine

*Bij Kansen voor West bekend als: **Een prioriteit 2 project; KvW-00258 CoCoMine***

Gesproken is met Wout de Groot - CEO van SCW systems en accounthouder Theo Groenink van Kansen voor West.

Het doel van dit project is aan te tonen dat het mogelijk is om, met behulp van mineralisatie CO2 te onttrekken aan de atmosfeer en opnieuw te gebruiken. De geproduceerde mineralen worden gebruikt als grondstof voor andere producten.

De naam van het project CoCoMine, staat voor Continue CO2 Mineralisatie voor Negatieve Emissies. Dat wil zeggen; een combinatie van energieopwekking met biomassa in combinatie met de permanente vastlegging van het daarbij vrijkomende CO2 in de vorm van vaste grondstoffen. Dit staat bekend als zogenaamde “negatieve emissie van CO2”.

Wout de Groot vertelt inleidend over het bedrijf: SCW-systems werkt aan de ontwikkeling van superkritisch water vergassen. Een technologie dat gebruik maakt van water onder hoge druk en temperatuur: superkritisch water dat ook wel de 4^e fase van water genoemd wordt. Bij dit proces komt naast groen gas en groene waterstof ook groene CO2 vrij. Door deze groene CO2 permanent vast te leggen bewerkstelligen we zogenaamde negatieve emissies. Het permanent uit de atmosfeer halen van CO2 kan door planten via fotosynthese maar ook door CO2 direct uit de lucht te halen. Dit laatste wordt in het jargon ook wel direct air capture genoemd. Die CO2 zetten

wij om naar bruikbare poeders. Dit proces hebben we mede door steun van KvW en de Provincie Noord-Holland op pilot schaal kunnen aantonen. De stoffen die we produceren, magnesiumcarbonaat of calciumcarbonaat, zijn te gebruiken in bijvoorbeeld bouwstoffen (cement en beton), papier en plastics. Met CO2 CLEANUP kunnen we permanent CO2 aan de atmosfeer onttrekken en in hoogwaardige grondstoffen omzetten die vervolgens vervuilde fossiel geproduceerde producten kunnen vervangen. Hiermee creëren we een meervoudige CO2-impact: negatieve én vermeden emissies. Circulariteit is cruciaal voor ons en staat hoog bij ons in het vaandel. Het mes snijdt zo aan alle kanten!

Wat is de rol van KvW?

Theo:

We volgden met CocoMine de bekende weg van het steunpunt provincie NH met startgesprek – spelregels, cofinanciering, technische toets, enzovoort.

Wat wij aantreffen is een gebouw waar de testen klaar stonden waardoor alles concreet werd. Na het startgesprek verliep alles rimpelloos. Het project werd al vlot subsidiabel gevonden.

Wout;

Vanuit Theo werd tijdens het hele proces meegedacht. Dat was zeer waardevol. Vooraf goed met elkaar nadenken, vanuit de ervaringen. In praktische zin ook bij het gebruik van de EFRO-portal. Die portal is voor ons als buitenstaander niet intuïtief genoeg en we konden er alle hulp in gebruiken. Het was zeer waardevol daarin meegenomen te worden door Theo. We belden regelmatig om alle handelingen

te checken waardoor alles vlot en goed kon lopen.

We doorliepen alles goed en de pilot installatie vormt de basis voor een investeringsbesluit voor een demonstratiefabriek. We werken er hard aan om in de 2^e helft van dit jaar te starten met de bouw van deze nieuwe fabriek.

Theo;

Zo is het mogelijk geworden te versnellen en alles verder in beweging zetten. Met de provincie en EFRO-support werd het mogelijk om op te schalen. Niet te blijven hangen in een laboratoriumonderzoek. Van theorie konden we naar werkelijkheid stappen.

Wout;

Op basis van de pilot installatie werken we nu aan de ontwikkeling van een CO2 CLEANUP demonstratie fabriek in Alkmaar. Hiermee kunnen we 15.000 ton CO2 per jaar permanent vastleggen en maken we 45.000 ton product die bestaande vervuilde producten kunnen vervangen. De totale CO2 impact door negatieve en vermeden emissies is daarmee gelijk aan de CO2-besparing van ruim 400.000 zonnepanelen per jaar!

Tips voor anderen

Theo;

Zorg ervoor dat je als accounthouder zorgvuldig begeleid in de vele facetten van het proces zodat men zich niet in het diepe gegooit voelt. Met onze ervaring in het vak kunnen we op het juiste moment op de details wijzen en er punten uithalen die van belang zijn in het proces.

Cijfers en website:

EU-subsidie € 310.034,00

Publieke bijdrage € 193.771,00

Private bijdrage € 271.280,00

Totale kosten € 775.085,00

Looptijd van € 1-9-2019 tot 30-9-2021

Website <http://www.scwsystems.com/>

Het eHealth gebruikersgilde, 'boosting the Silver Economy'

*Bij Kansen voor West bekend als: **Een prioriteit 1 project; KvW-00179 E-health***

Gebruikersgilde.

*Sandra Migchielsen van de GezondheidFabriek
accounthouder Klaas Snijder van Kansen voor
West*

**Dit project gaat over een 'Proefkamer' waar
ouderen met zorgprofessionals en
ondernemers een palet aan eHealth
innovaties begeleid kunnen ervaren en eigen
maken. Variërend van sensortechnologie voor
bewegen op afstand tot een slim
'agendahorloge' en adaptieve breintraining.**

Sandra Migchielsen vertelt:

*Wereldwijd komen er steeds meer ouderen. In
Nederland is in 2040 naar schatting 26 procent
van de bevolking ouder dan 65 jaar en 9 procent
ouder dan 80 jaar. De economische impact van
deze trend, ook wel 'Silver Economy' genoemd,
werd geschat op liefst \$15 biljoen wereldwijd in
2020.*

*Binnen de 'Silver Economy' zijn de
verwachtingen hoog gespannen ten aanzien van
eHealth producten en diensten, die de
zelfredzaamheid en het welbevinden van
ouderen ondersteunen.*

*Echter, het is niet al (g)oud wat er blinkt. Kijken
we om ons heen dan is de praktijk dat ouderen
en degenen die hen verzorgen moderne*

*technologieën maar moeizaam adopteren. Het
innovatieve MKB is derhalve op zoek naar
manieren om daar verbetering in aan te brengen.*

*Er is gewerkt aan drie 'proefkamers' bij twee
zorginstellingen, LZorg en Woonzorg Flevoland:
een kortdurend verblijfomgeving waar ouderen
(in crisis) met zorgprofessionals en ondernemers
een palet aan eHealth innovaties begeleid
kunnen ervaren en eigen maken. Het aanbod, 14
innovaties van zeven regionale eHealth
aanbieders (starters, ondernemers, hogeschool),
varieert van sensortechnologie voor
heuprevalidatie thuis, een 'coach' voor het
bewaken van de dagelijkse inspanning, tot een
persoonlijk 'tv-kanaal' en slim 'agendahorloge' ter
ondersteuning van de dagindeling en activering.
Bij succesvolle adoptie in het kortdurend verblijf,
zet het eHealth implementatietraject zich voort
richting integratie in de thuisomgeving en brede
opschaling in het netwerk.*

*Via de Proefkamers krijgt het deelnemend MKB
toegang tot klanten en markten en kan een
impactvolle business case uitwerken. De
GezondheidFabriek is de penvoerder van het
project. Na afloop kan de kennis die is opgedaan
steeds opnieuw worden toegepast in de co-
creatie en implementatie van nieuwe eHealth
innovaties. Voor expertise op het terrein van co-
creatie, data-analyse, technologie acceptatie,
innovatieve businessmodellen, alsmede
zorginhoud wordt samengewerkt met de
Hogeschool van Amsterdam, Waag, het Big Data
Value Centrum en Quantbase.*

Na drie jaar versterkt het project de 'Silver Economy' met:

- Vermarktbaar eHealth innovaties (14 stuks).
- Heeft het regionale, innovatieve MKB toegang tot 'Proefkamers' plus getoetste implementatie instrumenten
- Zijn er tenminste 240 eHealth toepassingen, sociaal én technologisch, getoetst door zorgprofessionals, ouderen en betrokkenen;
- Is er een brede eHealth opschalingscoalitie gevormd van ten minste 1500 eHealth bewuste ouderen, 50 eHealth deskundige (thuis)zorgprofessionals, en 100 betrokken organisaties;
- En maken zorgaanbieders hun organisaties 'future proof' door integratie van eHealth in het dienstenaanbod, ook na de project periode.

Wat is de rol van KvW en welke tips en aanwijzingen kun je geven?

Klaas:

In dit project is sprake van een relatief groot aantal projectpartners (ca. 15), waaronder veel kleine MKB-ers. De samenstelling van het samenwerkingsverband wijzigde regelmatig (in totaal 21 projectpartners die voornemens waren mee te doen, waarvan een aantal zich terugtrok zonder kosten te hebben verantwoord). Dit leidde er toe dat er evenveel projectwijzigingen als voortgangsrapportages zijn ingediend en evenzoveel herbeschikkingen zijn geredigeerd.

Voor veel projectpartners was dit de eerste keer dat ze meededen aan een project uit Kansen voor West. Dit leidde vooral in het begin van de projectperiode tot veel vragen bij de beoordeling van de verantwoorde kosten om de juiste

bewijsdocumenten in te zenden en wegens de onjuiste berekening van de uurtarieven. In dit project zou de beoogde vereenvoudiging (zoals voorgesteld voor het nieuwe Kansen voor West-programma) voor beide partijen (Kansen voor West én begunstigden) veel winst hebben geleverd.

Bij dit project heeft de COVID-19 pandemie grote gevolgen gehad, omdat voor de verschillende testen van de te ontwikkelen eHealth-toepassingen en de introductie 'thuis' zowel zorgmedewerkers als 'patiënten' nodig waren, Voor de zorgmedewerkers kwam het accent op het verlenen van zorg te liggen (waardoor geen tijd voor het beoogde testen); voor 'patiënten' was de toegang tot de eHealth-toepassingen door de beperkende maatregelen van de anderhalve meter nauwelijks mogelijk. Ook voor de ontwikkelaars van de eHealth-toepassingen gold dat zij minder beschikbaar waren voor de beoogde projectactiviteiten.

Cijfers en website:

EU-subsidie € 886.360,00

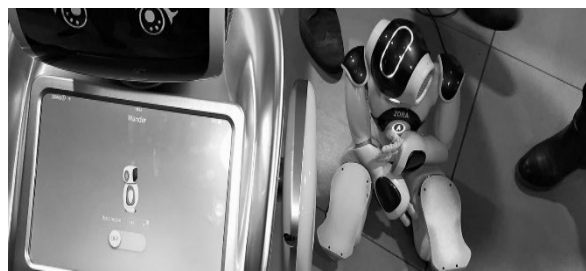
Publieke bijdrage € 150.551,00

Private bijdrage € 1.178.990,00

Totale kosten € 2.215.901,00

Looptijd van 12-12-2017 tot 31-03-2022

Website: <https://www.gezondheidfabriek.nl/>

New Creatives

Bij Kansen voor West bekend als: Een prioriteit 3 project; KvW-00274 New Creatives

Gesproken is met Johan van Aalst – directeur van Stichting Square en Mark van Marken – accounthouder

New Creatives is een project binnen broedplaats sQuare dat zich focust op de mismatch tussen de Mbo afgestudeerde makers en de creatieve industrie.

De elitaire branches van reclame, mode en ontwerp zijn traditioneel erg gericht op autochtone consumenten. Een deel van de sector begrijpt dat, nu de samenstelling van grote steden door globalisering en immigratie in rap tempo verandert, ze een bredere doelgroep moeten kunnen aanspreken om in de toekomst levensvatbaar te blijven. Talent met een Mbo4-opleiding kan deze doelgroep het beste benaderen omdat ze zelf heel divers is en haar dus van binnenuit kent. Alleen kan de sector het talent onder deze jongeren nu nauwelijks vinden.

Johan van Aalst licht toe:

De broedplaats is onderdeel van Stichting Square. Stichting sQuare beweegt zich - sinds haar oprichting in september 2018 - in de vrije ruimte onderwijs, overheid en arbeidsmarkt en ziet het als haar taak om te verkennen waar nieuwe bouwstenen, smeerolie en/of verbinding nodig zijn om mbo-afgestudeerde creatieve makers een betere positie op de arbeidsmarkt te laten pakken. Want 50% van afgestudeerde mbo'ers stroomt na afstuderen door naar het

hbo, 50% van hen valt uit.

Voor 75% van alle mbo'ers eindigt hun leerlijn dus rond hun 20ste levensjaar. Ze hebben dan nog niet leidingnemende en ondernemende vaardigheden die opdrachtgevers zoeken. En zo gaat veel talent – uit de meest cultureel diverse groep in ons onderwijssysteem – verloren.

Met New Creatives bieden wij de creatieve industrie de kans bieden dit talent te scouten, openen voor hen nieuwe netwerken van divers talent en coachen getalenteerde makers die wat extra stappen moeten zetten. We werkten met twee werkpakketten: matching en kennisdeling.

Een voorbeeld van een deelnemer is Mous. Hij is opgeleid op het Mbo als grafisch ontwerper en heeft vanuit zijn (sub)culturele achtergrond een liefde voor animé (een Japanse tekenstijl). Animé is enorm populair binnen de grootstedelijke jongerencultuur. Veel lifestyle brands uit de creatieve industrie willen hier iets mee om een jonge doelgroep te bereiken en te binden maar hebben niet de skills in huis binnen – hun veelal monoculturele – team. Een enorme plus voor Mous, tegelijkertijd had hij nog niet de skills in huis – als 20-jarige – om mee te kunnen draaien in een ontwerpteam. Met New Creatives zetten we in op kennisdeling: Mous traint het ontwerpteam – vanuit wat wij noemen de Each One Teach One methodiek – over zijn unieke anime kennis en skills en de opdrachtgever traint hem – on the job en betaald – in het meedraaien in een multidisciplinair team. Bovendien is sQuare er voor extra coaching en advies. Dit geeft de opdrachtgever vertrouwen dat de maker een achtervang heeft.

Onze mbo-afgestudeerde makers hebben een diploma op niveau NLQF 4: uitvoerend vakman. Binnen sSquare focussen we soms op NLQF 5: leidingnemend vakman.

Het bijzondere is dat nu ook Hbo-instellingen (NLQF 6, leidinggevend vakman) nu geïnteresseerd zijn in onze methodiek. Omdat zij zien dat Mbo afgestudeerd en cultureel divers talent bij ons floreert, in plaats van uitvalt. En dat we de industrie weten te binden als kennispartner én opdrachtgever. Hiertoe startte de Amsterdamse Hogeschool voor de Kunsten een lectoraat voor onderzoek naar onze methodiek en de toepasbaarheid binnen hun onderwijs.

Wat is de rol van KvW?

Mark;

Johan belde het steunpunt en het verhaal klonk erg ingewikkeld. We herkenden in zijn verhaal dat het ging om mismatch op de arbeidsmarkt. Er wordt vaak niet goed gelet op deze groep ZZP-ers. Om dit verhaal in kaart te brengen hebben we met Johan en collega Marieke circa drie keer om de tafel gezeten. We hadden nog budget hiervoor en konden doorzetten met dit idee.

Johan;

Het traject startte 2 jaar geleden. Na ons verdiept te hebben in de regeling voelde het in eerste instantie heel log; erg veel documenten om te doorgronden. Het steunpunt gaf echter vertrouwen. Tijdens het proces zeiden zij meermalig tegen ons: daar kom je uit en dit zijn daarvoor de stappen. Die begeleiding is zo waardevol. Ook was het zoeken naar het juiste idioom, de juiste taal in het schrijven van de aanvraag. Zodat ook mensen die niet in de creatieve industrie of met onze doelgroep

werken, snappen en voelen wat we doen. Hier hebben we echt met het steunpunt naar gezocht. We voelden ons enorm gesteund. Ook na de honorering. Mijn ervaring is dat je dan vaak niks meer hoort van een fonds tot het moment van evaluatie. Hier voelde het proces echt als een dialoog. Al met al kwamen we goed door de aanvraag-, uitvoer- en afrondingsfase van het project.

Tips voor anderen

Mark;

Blijf goed bij je oorspronkelijke idee en ga van daaruit zoeken. Inschrijven voor een regeling kan altijd maar in de dialoog vind je elkaar pas echt. Dat levert wederzijds iets op. Hou daarom verslag gedurende de hele looptijd.

Cijfers en website:

EU-subsidie € 89.027,50

Publieke bijdrage € 0

Private bijdrage € 145.672,50

Totale kosten € 234.700,00

Looptijd van 1-9-2020 tot 1-9-2021

Website www.square.amsterdam

